

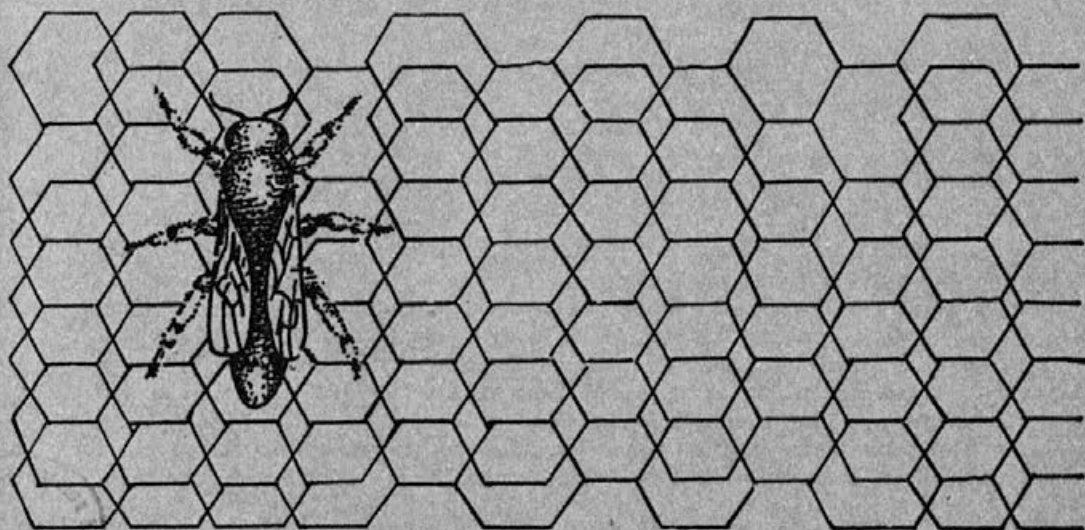
leto LXXII

št. 9-10

1970

slovenski čebelar

VSEBINA

Brezar: Delo pri čebelah v septembru in oktobru	225
France Guna: Krmijenje čebel pred zazimljenjem	227
Ivan Krajnc: Odgovor na »Nov način zazimovanja čebel na Primorskem	229
Boštjan Dobovšek: Nič več težav s strdenim medom	231
Lojze Kastelic: Pridobivanje in uporaba cvetnega prahu	233
Julij Mayer: Podlessek	235
Virmašan: Shranjevanje satja	237
R. F.: Še o shranjevanju čebeljega satja	239
M. Kač, dipl. inž. agr. — dr. J. Rihar: Katera kemična sredstva so za čebele posebno nevarna (konec)	239
Dušan Mercina: Nekaj zapažanj v tisku in naravi	240

MLADIM ČEBELARJEM

Martin Mencej: Način pridobivanja in usposabljanja mladih čebelarjev	242
--	-----

IZ ČEBELARSKEGA SVETA

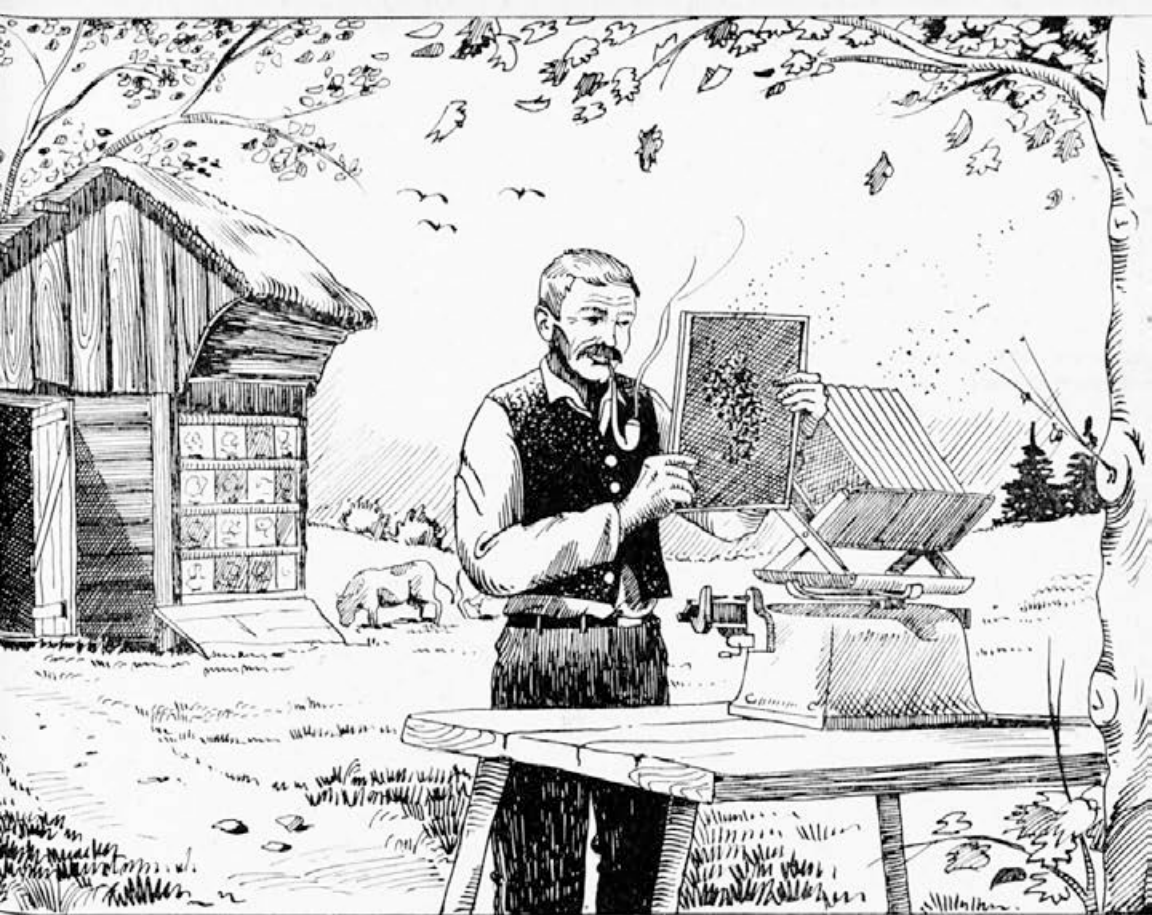
Avstrijski čebelarji pišejo. Kranjska čebela je prodrla že do Kitajske meje. Rezultati preizkusov z uvoženimi kranjskimi čebelami na Čehoslovaškem (M. Mencej). Jesensko pitanje (J. M.). Možnosti čebelarstva v Vzhodni Afriki (M. M.). Čebele najboljši računarji (R. T.)	244
---	-----

NAŠA ORGANIZACIJA

Čebelarski tabori in prazniki v letošnjem poletju (M. Mencej, B. Modrijan). Pravočasno smo začeli s pripravami za 200-letnico smrti A. Janše (B. Modrijan)

OSMRTNICE

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 20,00 din, ga prejmejo zastonj. Izdaja ga Zveza Čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarejeva cesta 3/II, tiska Tiskarna PTT v Ljubljani. Ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Julij Mayer, Martin Mencej, Boris Modrijan in Jožko Šlander. Glavni urednik Martin Mencej. Odgovorni urednik Boris Modrijan. Letna naročnina za nečlane 25,00 din, za inozemstvo 30,00 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 3,00 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 501-8-268/1. Telefonska številka uprave ZČDS in SČ 20-208.

DELO PRI ČEBELAH V SEPTEMBRU IN OKTOBRU

BREZAR

Delo izven panja. V tem mesecu moramo posvetiti posebno skrb shranjevanju rezervnega satja. V kolikor še nismo, istočimo iz satja med, zatem zložimo sate v pripravljen, zaprt prostor, omaro, zaboj, sod ali kaj podobnega. Sate je bolje zložiti tako, da se ne tiščijo skupaj. Nekateri priporočajo shranjevanje neoblizanih satov, češ, da se jih vošчени molj ne loti tako hitro, drugi pa dajo sate pred shranitvijo polizati čebelam v medišče in jih šele nato shranijo.

Poleg praznih satov shranimo tudi nekaj medenih, katere bomo pomladi lahko dodali družinam, ki bodo porabile zimsko zalogo še preden jih bomo lahko reševali z izdatnim krmljenjem.

Pri shranjevanju satja moramo paziti, da sate ne bomo puščali predolgo v nezaprtih prostorih, posebno ne preko noči, kajti metulj voščenega molja kaj hitro take sate najde in izleže vanje jajčeca, iz katerih se spomladi, ko se ogreje, izvalijo ličinke: Naše pravilo naj torej bo: sate čimprej v hermetično zaprt prostor! Če tak prostor zatem še zaplinimo smo lahko prepričani, da bo satje do naslednje uporabe ostalo nedotaknjeno.

Delo v panju. Mesec september je čas zadnjih posegov v čebelji domek: v kolikor tega nismo storili že prej, lahko zamenjamo še tu in tam kak sat — iz panja,

oz. iz njegove sredine mora vse satje ki še ni bilo zaleženo — matico, ki nam ni povšeči, še lahko zamenjamo, prav tako še lahko združimo dve slabše družine v eno, dovolj živahno, da bo kos vsem nevarnostim, ki ji pretijo v dolgih zimskih mesecih. To lahko počnemo le v prvi polovici maseca, ko je še dovolj toplih dni za uspešno prilagajanje čebel našim nasilnim posegom v njihovo — za dolge zimske mesece že pripravljeno domovanje.

Druga polovica meseca naj bo namenjena krmljenju za zimsko zalogo.

Predpogoj dobrega prezimljenja je poleg zadostnega števila mladih s hranjenjem zalege še neizčrpanih čebel, rodovitne matice in primerne satje, najvažnejši zadostna zaloga kakovostne hrane. Srednje močna družina mora imeti vsaj 10 do 13 kg zaloge. Pri tem moramo upoštevati dejstvo, da je za zimsko zalogo mnogo boljše, ob pravem času dodana sladkorna rastopina, kot slab med. Če imamo torej v panjih za prezimljenje neprimeren med — to so predvsem gozdni medovi — ga moramo čimveč iztočiti, razliko pa dokrmiti s sladkorno rastopino.

Na zalogo krmimo v večjih količinah — če krmimo v manjših obrokih, se nam lahko zgodi, posebno pri mladih maticah, da nam bodo ponovno zalegle, kar pa v tem času ni več zaželeno — vse dotlej da dosežemo zeleno količino. Krmimo gostejšo rastopino — 2 kg sladkorja na 1 liter vode — posebno še, če smo bolj pozni. Čebele redke rastopine ne bi utegnile dovolj zgostiti, kar bi imelo kvarne posledice za prezimljenje.

Pri pripravljanju rastopine je treba paziti, da pride vanjo čim manj raznih primesi, predvsem rudninskih. Če le moremo, uporabljamo takoimenovano mehko vodo (kapnico ali deževnico), prav tako ne dodajamo kot se je včasih priporočalo rastopini soli. Vse te snovi so namreč neprebavljive in se kopičijo v črevesju čebel, katere se pozimi ne morejo istrebiti. To pa seveda nepovoljno vpliva na dobro počutje čebel, večkrat pa izzove tudi takoimenovano grižavost, posebno če se pomladansko istrebljenje zavleče. Po lastnih izkušnjah pa zelo toplo priporočam dodajanje rastopini česnov sok.

Za 100 litrov rastopine stolčemo 30—40 dkg česna, ga dobro isperemo v topli vodi in vodo vlijemo v rastopino.

Splošna navodila. V septembru se naše delo pri čebelah v panju v glavnem konča. Pri poslednjih opravilih moramo biti še prav posebno previdni, da panju ne uničimo po nerodnosti matice: drugo bi si le steška vzredil in je skoro izključeno, da bi se mu še oplodila. Prav tako moramo paziti, da z nepravilnim dodajanjem ali odvzemanjem satov s čebelami ne izzovemo takoimenovanega tihega ropanja. Čebele, katere smo na satu prnesli iz enega panja v drugi, se tam napijejo medu in se vrnejo v stari panj. Vendar pa ne ostane samo pri tem: po med se vračajo toliko časa, da novi panj popolnoma ispraznijo, posebno če jih je več. In če čebelar tega ne opazi pravočasno, je seveda družina v takem panju obsojena na smrt od lakote že v prvih zimskih mesecih.

Nič manj usodno ni — največkrat po čebelarjevi krivdi — izzvano vsesplošno ropanje in pokol med družinami. Najčešče se to zgodi, ko na hitro preneha ajdova paša. Vir dišečega medenja na polju presahne, iz sosednjih panjev pa puhti omamni vonj po dišečem ajdovcu. Kakšne skušnjave. Če v takem času z nepotrebnim brkljanjem po panju zmotimo stražarke v njihovi budnosti pred žrelom, to kaj hitro »odkrijejo« vsiljivke iz drugih panjev in ropanje je tu. Zato je v takem času najbolje pustiti čebele pri miru in jim zožiti žrela, dokler sladko puhtenje iz panjev ne preneha. V tem času tudi krmiti ni priporočljivo čez dan, še manj smemo puščati v bližini čebelnjaka medene ali iztočene sate.

KRMLJENJE ČEBEL PRED ZAZIMLJENJEM

FRANC GUNA

(Radijsko predavanje)

Marsikomu se bo zdelo čudno, da že zdaj govorimo o pripravi čebel na zimo, ko po koledarju niti še ni nastopila jesen. Toda ravno v tem pogledu je posebno važno, da se čebelar zgane pravočasno.

Brez jesenskega krmljenja, s katerim čebelam dopolnjujemo potrebno zimsko zalogo, danes skoro več ne gre, zakaj ajde, ki je našim pradedom predstavljala glavno pašo, se seje vedno manj, a še tista, kolikor je je, ne medí več tako, kot je nekdanj. Kdor je poleti pobral med iz medišč, a ni s prevažanjem v jesensko pašo pomagal svojim čebelam, da si same naberejo zimsko zalogo, ta mora misliti na krmljenje, če hoče čebele pošteno pripraviti na zimo.

Pa je še nekaj drugega! Marsikak med je sicer na zelo dobrem glasu in je odličen za človeško hrano in zdravilo, za čebeljo zimsko zalogo pa nikakor ni priporočljiv. To velja npr. o vseh vrstah našega gozdnega medu oziroma mane, med katere spada zlasti kostanjev, smrekov in hojev med, hrastova mana i. p. Ta med je namreč za čebele težje prebavljiv in na njem slabo prezimijo. V alpskem svetu z dolgotrajnimi zimami je prezimovanje na taki zimski zalogi silno tvegano. Previden čebelar bo torej tak med pravočasno iz čebeljega gnezda umaknil, ga iztočil ter ga nadomestil s primernejšo hrano.

Številne izkušnje so pokazale, da je za dobro prezimovanje čebel najprimernejša hrana čist sladkor oziroma sladkorna raztopina. Takoj na tem mestu pa moramo poudariti prvi in najvažnejši pogoj: krmljenje mora biti opravljeno pravočasno, to je do konca septembra ali najkasneje do srede oktobra. Z vsakim kasnejšim pokladanjem že čebele občutno motimo v njihovih zadnjih pripravah na zimski počitek. Znano pa je, da se sleherno vznemirjanje čebel v njihovem zimskem počitku često kruto maščuje. Prepozno krmljenje v mrzlih jesenskih dneh pa pušča tudi mnogo sopen na notranjih stenah panja, kar je gotovo slabo, saj velja ta vlaga kot nevaren sovražnik zdravja in vsega poznejšega spomladanskega razvoja čebelje družine. Upoštevati moramo še to, da potrebujejo čebele po opravljenem krmljenju čim več dni lepega vremena, da se dodobra sprelete, prevlečejo s pokrovcí dodano zalogo in si dokončno uredé zimsko gnezdo. — Če krmimo dovolj zgodaj, morda v začetku septembra, pa dosežemo tudi to, da matičica dalj časa intenzivneje zalega; ta zarod tvori dragoceno osnovo za novo pomlad.

Za zimsko zalogo mešamo sladkor z vodo v različnih razmerjih, vendar svarimo pred preveč redko raztopino, zakaj voda je pač le voda in čebele imajo s tako krmo preveč truda, preden izločijo vso odvišno vlago. Tudi prenašanje take tekočine iz korita v satje je zanje težaško in brezplodno delo. Če mešamo v razmerju 2 : 3, t. j. dva litra vode na tri kilograme sladkorja, dobimo dovolj izdatno raztopino. Pri gostejši mešanici pa se sladkor že nerad topi in je treba prej vodo segreti. Medu raztopini v tem času ne dodajamo, ker noči še niso prehladne in jo čebele kar rade vzamejo. Ogibljemo pa se ga tudi zaradi stalne nevarnosti ropanja, ki se v jesenskem času celo ob vsej čebelarjevi previdnosti kar hitro pojavi. Zato pokladamo vedno le proti večeru, ko se čebele, ki stikajo okoli uljnjaka, ulete. Ob nalivanju krme zelo pazimo, da se nam kaj ne polije. Če se nam to primeri pobrišemo madeže z moko krpo.

Zrela smo pripravili, čim je prenehala zadnja paša. Na to posebno pazimo na ajdovih območjih. Menda noben duh ne privablja roparic v toliki meri kot ravno duh po ajdovcu. Dokler veje ta duh okoli ulnjaka, panjev sploh ne odpiramo, tudi ne začnemo s pitanjem. Navadno nam šele kako deževje izpere ozračje, da lahko začnemo s temi opravili. — Če se nam kljub vsej previdnosti primeri, da nam roparice vderejo v kak panj, moramo s pokladanjem prekiniti, vsaj pri tistem panju, ker nam bodo sicer roparice kar sproti odnašale iz panja.

Za zimsko zalogo pokladamo le velike porcije in to večer za večerom, da dobi panj v nekaj dneh celotno potrebno količino. V ta namen imamo različna korita in posode. V pločevinasti pitalnik z vratom poveznemo kar polno zelenko velike mere, ki vsebuje približno 1 1/2 kg sladkorne raztopine. Manjših obrokov ne bi dajali, ker bi se krmiljenje predolgo vlekle. — V novjšem času imamo globoke in prostorne lesenitne pitalnike, v katere nalijemo naenkrat vso potrebno količino, ki jo čebele brez prestanka prenašajo v satje, dokler ni pitalnik prazen. Te pitalnike potisnemo prav do satnikov, ko smo prej odstranili okence plodišča. — Če odstranimo okence, pa z uspehom lahko uporabljamo tudi najpriprostejše koritce — 34 cm dolgo, 10 cm široko in 2 cm globoko: vanj poveznemo hkrati dve veliki zelenki tako, da se vsaka od njih nekoliko poševno nasloni na svoj stranski satnik, vratova zelenk pa se ob srednjem satniku medsebojno opirata, da kaka steklenica ne zdrsne; tekočina zdaj doteka avtomatično po potrebi. To je pitalnik, ki se da najbolje čistiti.

Količina zimske zaloge naj bo primerna! Nikakor ne sme biti odmerjena preskopo, saj se ti sicer zgodi, da ti najboljši panj pade za lahkoto pred koncem zime, morda že pred svetim Matijem ali celo pred svečnico, preden se je naredilo toliko vremena, da mu moreš priskočiti na pomoč. Tako je po tvoji lastni krivdi vrženo proč še tisto, kar si mu dal. — Pa tudi preobilna naj ne bo zimska zaloga! Sladkorne raztopine naj pride v gnezdo le toliko, kolikor je bodo čebele porabile v teku zime do prve izdatne paše, — več ne! Gre namreč za to, da takih satov ne bomo spomladi predstavljali v medišče. Dober čebelar torej pazi na to, da ima ob straneh gnezda nekaj medenih satov, ki pridejo na vrsto potem, ko so čebele že izpraznile srednje sate.

Da kolikor mogoče točno pogodimo, koliko naj kakemu panju dodamo, je treba, da panj pregledamo: listamo sat za satom in na oko presodimo, koliko medu je v vsem gnezdu. Še točneje nam pove tehtnica, na katero postavimo kozico z vsemi devetimi sati: če odračunamo skupno težo kozice in satja s čebelami, dobimo čisto zalogo. K tej torej dodamo toliko sladkorne raztopine, da je v panju končne zaloge približno deset kilogramov. Ta številka pa ni strogo postavljena. Čebelar naj odmerja zimsko zalogo tudi po klimatičnih prilikah svojega kraja, kakor tudi po lastnih večletnih izkušnjah.

H koncu še eno! Kakor pri vsakem krmiljenju čebel s sladkorjem, tako tudi pred tem jesenskim krmiljenjem satje iz medišč odstranimo, da bodo čebele vso dodano zalogo osredotočile izključno le v plodišče, kjer jo bodo čez zimo potrebovale, — nikakor pa ne v medišče, kamor spada le pristen med.

Satje, ki smo ga vzeli iz medišč, shranimo v dobro zaprto omara, kjer ga z žveplanjem ali s katerimi drugimi sredstvi zavarujemo pred večšami. V septembru in oktobru je namreč še vedno toliko toplo, da se večša vgnezditi in hitro razmnoži. Ko pozneje nočna temperatura pade na ničlo ali celo pod njo, te nadloge ni več. Omara pa naj bo vseeno dobro zaprta, da ne pridejo vanjo miši, ki pa tudi rade vedrijo in gostujejo v ulnjakih.

ODGOVOR NA »NOV NAČIN ZAZIMOVANJA ČEBEL NA PRIMORSKEM«

Dipl. vet. Rudiju Demšarju

IVAN KRAJNC

Slovenski čebelar števil. 11 od 1969. leta je objavil članek z zgornjim naslovom. Ker sem tudi čebelar iz Primorske, bi vam v prvi vrsti rad povedal, da sam ne zazimujem čebel, kot je to v članku opisano. Članek sicer ni slab, vendar ne dosega ravni, ki bi jo pričakovali iz radijskega predavanja danes, ko je čebelarstva veda v svetu že na precej višji ravni. Imam le srednjo ekonomsko šolo, vendar se bom spustil v neenako borbo s čisto preprostimi dokazi z namenom, da našega pridnega, mladega čebelarja pripeljem na pravo pot, na kateri bo v prihodnje lahko več dal čebelarstvu kot jaz. Sicer pa naj članek velja tudi drugim, ki so in trdijo nasprotno od mene.

Začetek cvetenja je odvisen od toplotnih razmer. Ker je toplota po letih različna, je tudi začetek cvetenja kaj različen. Na Goriškem npr. zamesti akacija navadno okrog 5. maja. Imeli pa smo primer, da je cvetelo že 25. aprila, drugač pa 20. maja. Razlika je znašala tudi do 30 dni. Enako je v Liki žepek že cvetel prve dni avgusta, drugač pa začne proti koncu avgusta. Torej trditev »da z novim načinom skoraj dobesedno vzamemo v svoje roke začetek pomladanskega zaleganja... Postopek je izdelan do dneva natančno...« ne drži.

»Jugoslovensko pčelarstvo« v novoletni poslanici za leto 1969 med drugim pravi, da »če činiti sve, da se rasprši zabluda, da pčelinja društva mogu biti produktivna i sa 10—15 kg rezervne hrane...«. V knjigi »Pčelarstvo« od 1968 — Znanje Zagreb str. 80 pravi, da brez 15 kg zimse zaloge ne sme v zimo nobena družina, priporoča pa 20—25 kg za dobre družine. Knjiga Pčelarstvo Todorović na strani 227 ravno tako pravi, da nobena družina ne bi smela v zimo z manj kot 15 kg hrane, medtem ko profesor C. L. Farrar, šef Entomološkega odseka kmetijske raziskovalne službe USA in konstruktor »Farrarjevega ponja z nizkimi okvirji«, v katerem dosegajo celo na Aljaski in v Sibiriji do 80 kg donosa, pravi: »Količina in raspored rezervne hrane isto su tako važni za uspešno zimovanje kao što su

V takem čebelnjaku bodo čebele varno prezimile. Lastnik čebelnjaka je tov. Alojz Mihač iz Zg. Pirnič pri Medvodah

važna in zdrava i jaka društva. U severnim krajevima je poželjno da jedno društvo, kad završi sa izvođenjem legla, ima u košnici oko 40 i više kilograma meda i ako jedno prosečno društvo može da potroši u toku zime samo oko 25 kg. Dvadesetsedam kilograma nije suviše mnogo ni u južnim krajevima... Društva, koja u toku zime najviše potroše meda, popravilu proizvedu najviše meda preko količine, koju su potrošila. Pčele troše samo onoliko, koliko im je potrebno. Ne jedu nikada iz zadovoljstva...»

Z devetimi kilogrami se lahko preživi družinico. Za preživeti bo verjetno tudi 7 kg dovolj. Nikakor pa ne moremo s tako pičlo zalogo zravnati do prve paše plemenjaka z 10—12 sati zalege in do 4—5 kg izletnih čebel v AŽ-panju ali pri LR-panju (v dvomatičnem panju) do 18 satov zalege in 7—9 kg izletnih čebel. Tov. Kastelic in tov. Lobnik, mogoče je tu vaša neuspeh čebelarjenja v amerikancih?

Se dalje. Danes se sprašujejo čebelarji, zakaj nimajo na bradah čebel, da pa so bile, ko je medila ajda. Res je, da jih ni, trdim pa, da jih zato ni, ker je norma 12 kg določena v Sodobnem čebelarstvu, premajhna. AŽ-panj bi morali prezimiti tako, da bi odvezli v zimskem času matično mrežo, dvigili plodiščne sate pod zgornje palice in nad družino v medišče dali zalogo vsaj 10 kg hrane tako, da bi družina imela za prezimovanje 15 do 25 kg zaloge. Dražilno pitanje spomladi, ki žival telesno uničuje, pa naj bi se opustilo.

Čebela živi baje že 40 milijonov let. Vedno si je v naravi poiskala za svoj dom luknjo brez vsake ventilacije v drevesu, v zemlji, kamnu ali podobno. Za ventiliranje, če je potrebno, ima krila. V luknji ogljikov dvokis (CO_2) pozimi družino omami tako, da zaradi tega ogljikovega dvokisa družina pride v stanje zimskega mirovanja in zmanjšanja presnavljanja. Torej v tem mirovanju si čebela ohrani vse življenjske sile, z eno besedo, se v tem stanju in ob takih pogojih ne stara toliko.

Pisal sem že v Slovenskem čebelarju, da se nad družino da rezervna hrana 30—35 kg medu (velja za LR-panj, za AŽ dajem 10 kg). Med je slab prevodnik toplote in je v panju pravi regulator tako imenovane »mikrokline«. Z uživanjem medu se namreč pri vsakem kilogramu potrošenega medu sprošča en liter vode v obliki vodnih hlapov. Ti hlapi obdajajo kroglo čebel in preprečujejo z medom v medišču vdor hladnega zraka v panj. Če je v panju prepah, pa zaradi mraza hlapi kondenzirajo vodo, čebele pa zaužijejo do 90% več medu in s porabo večje količine hrane se sprošča več vode. Tisti panji »močijo«, zato moramo paziti, da nam take družine spomladi ne padejo od gladi. Seveda družinica z nekaj pestmi čebel ne bo nič zmočila. Če odpremo še zgornje žrelo, čebelam odvzamemo zimsko mirovanje, ki so ga po naravnih zakonih potrebne, krajšamo jim življenje, zmanjšujemo zmogljivost krmjenja žrk v zgodnji spomladi z mlečkom. Uboge primorske čebele, ki že tako malo pozimi mirujejo! Z eno besedo, vsi pogoji za vzgojitev le »družinice«, ki bo zamudila vse paše in ne plemenjaka, ki ne pozna plesnivih satov, ki se jih mogoče čebelarji tako bojijo. Moje trditve podkrepljam z ugotovitvami znanstveno-raziskovalnega čebelarškega inštituta (SSSR) in sicer:

1946. leta so raziskave ugotovile: »da pčele reaguju na nedostatak kiseonika, snižavajo izmene materije. Pčele u zatvorenoj retorti živele su duže nego u otvorenoj, a bile su inače u istim uslovima... Pčele u stanju mirovanja počele su da uginjavaju zbog nedostatka kiseonika tek kad je ovoga u vazduhu bilo manje od 5%. One su podnosile koncentraciju ugljene kiseline do 9% bez primetnog oštećenja.«

1961. leta so raziskovali pline v čebelni družini in našli: »da se koncentracija CO_2 unutar pčelinijeg kljubeta koleba od 0.15—1.95%. Veću koncentraciju CO_2 (1.2—3%) prati dobro zimovanje pčela. Zadržaj CO_2 unutar kljubeta društava, koja dobro ne zimuju po pravilu se jako smanjuje (0.10—0.5%). Sadržaj CO_2 smanjuje se također i u proleće, kad se u klubetu poveća temperatura i počne negovanje legla.

Belančevinasta hrana = cvetni prah u pčelinjem gnezdu ima veliki značaj za pčelinje društvo ne samo u toku leta, već i u toku zime. Kada u pčelinjem gnezdu ima cvetnog praha održava se veća koncentracija CO_2 , pčele bolje zimuju i u proleće odlagaju više legla. (CO_2 je plin, ki ga izdihamo in se imenuje ogljikov dvokis).

Dobiveni rezultati daju osnovu za zaključek, da je potrebno izvršiti reviziju učenja o ventilaciji i letima na košnicama u toku zime. Smanjena izmena vazduha u košnici obezbeđuje bolje zimovanje pčelinjih društava i bolje održavanje njihove aktivnosti u proleće...» (Glej tudi Jugoslovansko pčelarstvo str. 19—23/70). Podčrtal pisec članka.

Odnos fizičnega napora pri čebeli znaša 1:140. Pri človeku je za številka 1:10. Tako velika elastičnost v presnavljanju je v prid čebeli. Ona se je 40 milijonov let usposabljala, da lahko ekonomično troši zrak in hrano v vsaki luknji, na drugi strani lahko razvija veliko energijo (npr. ko rabi zrak, zašumi v panju. Zrak v panju vzalovi in uide iz panja, v naslednjem trenutku pa zaradi podpritiska sveži zrak vdre v panj, dalje ventiliranje medišče

ob paši, tudi zadušitev čebel pri prevozih, ko vznemirjena družina razvije takšno toploto, da se stopi v panju tudi vosek, itd.)

Na vsa vprašanja, ki se porajajo v zvezi s tem, nisem odgovoril, temveč sem le hotel s preprostimi besedami povedati **čebelarjem, posebno pa primorskim**, da to ni najboljše, kar nam je povedal tov. Demšar.

Že pred leti sem bral, da v Ameriki ne zračijo pozimi panjev; sam pa nikoli nisem zgoraj odpiral žrel. Moji panji so poleti in pozimi enako zapaženi, ker čebela zrači panj s krili, če ji pa je prevročje, se obesi na bradi v grozd, kar posebno v brezpašnih dobah rada stori.

Torej tovariši čebelarji, veliko je po svetu novega. Kar je bilo nekdanj sveto, danes tudi v čebelarstvu ne drži več, zato vsi berimo in se pridno učimo!

NIČ VEČ TEŽAV S STRDENIM MEDOM

BOSTJAN DOBOVSEK

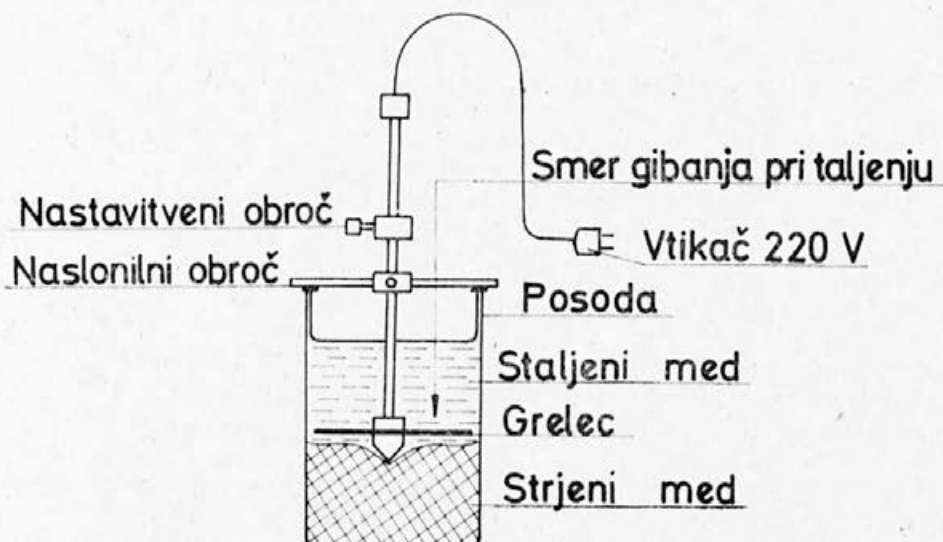
Komaj čakamo da nam čebele nanosijo medu za točenje, katerega se vsi veselimo, saj nam s tem čebele le nekoliko poplačajo delo, ki ga imamo z njimi.

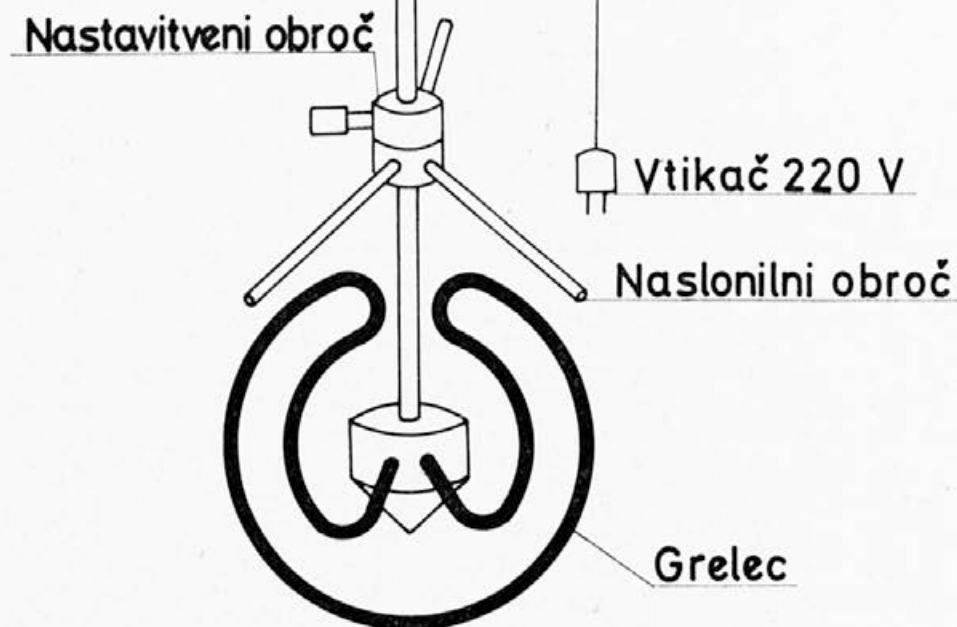
Toda to veselje upade, ko se pojavi po nekaj mesecih kupec. Ob pogledu na strnjen med pa se začne jeza, ki se stopnjuje čim bolj je prazna posoda. Ker pa pri tem delu potrošimo veliko časa, hkrati lahko tudi med pokvarimo če smo malo premalo pazljivi pri taljenju.

Tudi meni ni šlo nič bolje; zato sem si oskrbel električni topilnik, ki se mi je dobro obnesel.

Da bi še vam pomagal pri tem neprijetnem delu, sem se odločil, da bi vam čebelarjem lahko izdelal tak topilnik.

Iz skice je razvidno, kako izgleda tak topilnik. Je v celoti iz umetnih plastičnih mas in je s tem električno neoporečen, popolnoma varen, po uporabi se ga lahko opere z vodo.

Grelčeva maksimalna temperatura je 60° C, temperatura medu pa doseže 52° C. Kapaciteta topilnika je odvisna od velikosti topilnika, kar je razvidno iz razpredelnice, od zunanje temperature in strukture strnjene medu.

Topilniki so izdelani v treh velikostih:

1. 50 kg posoda, Ø grelca 30 cm, kapaciteta 8 kg v 24 urah;
2. 100 kg posoda, Ø grelca 45 cm, kapaciteta 12 kg v 24 urah;
3. 200 kg posoda, Ø grelca 55 cm, kapaciteta 20 kg v 24 urah.

Ker pri nas nista dve posodi enaki, bi vas prosil da pri morebitnem naročilu napišete tele mere:

1. višino posode,
2. premer posode,
3. premer grla posode,

ker se bom s tem lahko mnogo prilagodil vašim željam.

Od velikosti topilnika pa je odvisna cena, ki se giblje med 140 in 190 din franko Ljubljana.

Naročila sprejemam na naslov Boštjan Dobovšek, Stožice 16, Ljubljana.

Naročila sprejema tudi Zveza čebelarских društev v Ljubljani, Cankarjeva ulica 3, kjer je tak topilnik na ogled.

PRIDOBIVANJE IN UPORABA CVETNEGA PRAHU

LOJZE KASTELIC

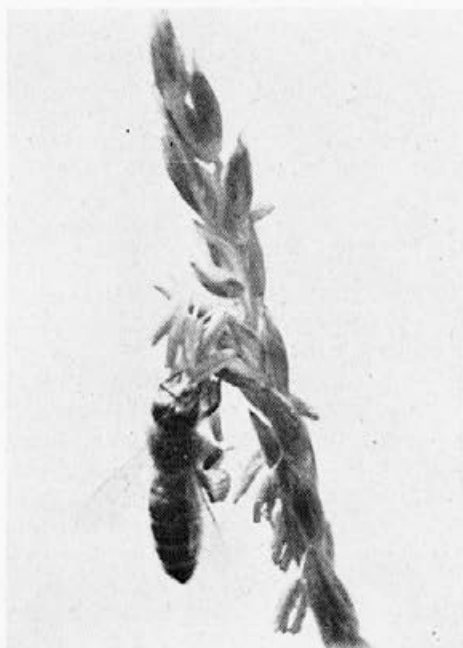
(Radijsko predavanje)

Poleg medu in matičnega mlečka vzbuja zadnje čase od čebelnih proizvodov pri znanstvenih krogih posebno pozornost cvetni prah. V njem so našli toliko žlahtnih sestavin, katere blagodejno vplivajo na človekovo zdravje in dobro počutje, da bo nedvomno v bližnji prihodnosti postal nepogrešljiva surovina za izdelovanje mnogih poživilnih in zdravilnih pripravkov. To pa narekuje čebelarjem dolžnost, da proizvedejo za vedno večje potrebe zadostne količine kvalitetnega cvetnega prahu za široko potrošnjo.

Cvetni prah — botaniki ga češče imenujejo pelod, čebelarji pa obnožina, ker ga čebele prinašajo v panj na nožicah — je sestavljen iz moških semenčic cvetnih rastlin, katere se prenašajo s pomočjo žuželk ali vetra na pestiče drugih cvetov z namenom oploditve. Te semenčice so obdane z lupinico, katero želodčni sokovi ne morejo prebaviti, tako da organizem ne more izkoristiti bogate vsebine, kolikor se poprej ne omehčajo s pomočjo posebnih izločkov čebel — fermentov. Zato je za uživanje primeren le cvetni prah, pridobljen od čebel, to se pravi le fermentiran cvetni prah.

Čebelam je poleg medicinske cvetni prah osnovna hrana: v medicini dobijo predvsem ogljikove hidrate in proteine, medtem ko je cvetni prah izredno bogat z beljakovinami in vitamini. Čebele ga uporabljajo predvsem za prehrano svoje zalege.

Nabirajo ga na cvetovih raznih rastlin ter prinašajo v panj med členki zadnjih nožic, zloženega v lične koške. Tak cvetni prah je že delno fermentiran, kajti med nabiranjem in zlaganjem mu čebela že dodaja izločke fermentov, s pomočjo kate-

Čebele se tudi na kornih cvetovih dobro počutijo

Foto: inž. F. Sivić

rih ga lepi v koške. Cvetni prah v koških pridobivamo na ta način, da vstavimo pred vhodom v panj, to je pred žrelom panja, posebno pripravo, skozi katero se mora čebela prevleči, če hoče priti noter. Pri prevlečenju ji odpadejo koški cvetnega prahu v podstavljeno posodo. Pravimo, da se čebela osmuka, zato imenujemo pripravo za osmukanje osmukač, tako pridobljen cvetni prah pa osmukanec. Osmukačev poznamo več vrst, žal, Slovenci še nismo uspeli za nas standardni Znidaršičev panj izdelati takega, ki bi bil vsestransko uporaben. Zato ga ne bom podrobneje opisoval, omenim naj le, da je bistveni sestavni del vsakega osmukača pločevinasta pregrada, v kateri so ravno tako velike luknjice, da se čebela komaj prevleče skozi, pri čemer se seveda osmuka. Pločevina z luknjicami se dobi pri Medeksu v Ljubljani, osmukač pa si naj vsak čebelar zaenkrat sam izdela po svoji zamisli za svoje panje. Standardni osmukači za ameriški panj pa so pri Medeksu na voljo!

Ker je osmukanec le delno fermentiran, njegova kvaliteta precej zaostaja za cvetnim prahom, katerega pridobivamo iz satja. Čebele namreč v panj prineseni cvetni prah ne uporabijo takoj, ampak ga shranjujejo v celicah. Pri tlačenju v celice mu primešajo več fermentov, s pomočjo katerih se semenčicam lupinice v kratkem času povsem zmehčajo; pravimo, da cvetni prah dozori. Tak cvetni prah je polnovreden in je edino primeren za zahtevnejše zdravilne pripravke.

Iz satov ga pridobivamo na dva načina: z izkopavanjem dobimo izkopenca, z ostrgavanjem pa ostrganca. Prvi je primeren za pripravo raznih mešanic, drugi pa za pripravo raznih pijač. Izkopanec je praviloma brez primesi, dočim so ostrgancu primešane satne celice, katere smo od osnove ostrgali s cvetnim prahom vred.

Za izkopavanje uporabljamo majhno žličko, ki mora biti malo ožja od celice v satu. Potisnemo jo v celico ob gornji steni, malo nagnemo, da zajamemo vsebino pri dnu ter izvlečemo. Z njo izvlečemo tudi cvetni prah, ki bo, če je dozorel, obdržal obliko celice, ko se bo iz nje izvalil. Drugi zopet uporabljajo za izkopavanje posebno cevčico, katero potiskajo v celice. Cvetni prah se po takih cevčicah dviga in izpada skozi posebno odprtino na strani ali pa na vrhu cevčice. Tudi za izkopavanje še nimamo vsestransko uporabljivega orodja, vendar si bo zaradi enostavnosti vsak čebelar sam zase pripravil najboljšega. Žličko si lahko skujemo iz milimeter debele, poljeklne žice, cevčico pa naredimo iz tanke pločevine.

Za strganje cvetnega prahu lahko uporabimo kakršenkoli nož, da je le lepo zaokrožen in obrnjen navzgor. Ostrgavamo le sate, v katerih je strnjen cvetni prah na večjih ploskvah. Sate ostrgamo do osnove na tisti strani, na kateri je cvetni prah, s celicami vred.

Cvetni prah, posebno izkopenec in ostrganec, je kot visoko vredna prirodna sestavina vsestransko uporaben, ker izredno učinkuje na naš organizem. Deluje poživljalno in zdravilno. Posebno blagodejno učinkuje pri otrocih, katere varuje in zdravi od slabokrvnosti in rahitisa ter pri rekonvalescentih in starejših osebah, katerim ohranja in vrača vitalnost ter dobro počutje.

Uživanje se priporoča na več načinov, predvsem v obliki raznih mešanic. Za otroke pripravimo mešanico cvetnega prahu, medu in surovega masla v razmerju 1 : 5 : 10. Namazano na rezino kruha dajemo otroku pri zajtrku. Zelo dobra je tudi mešanica 1 dela cvetnega prahu in 5 delov segretega medu. Žlica ali dve take mešanice je izredno poživilo za stare in mlade. Če taki mešanici dodamo tudi nekaj matičnega mlečka, dobimo nadvse učinkovit pripravek, kakršnega pripravlja po zamejski licenci podjetje Medeks ter prodaja pod imenom MELBROSIN. V zadnjem času podjetje Medeks pripravlja in prodaja v kooperaciji z nekaterimi

zamejskimi podjetji odlični mešanici suhega cvetnega prahu in suhega matičnega mlečka, POLJUVEN in MELBROSIJO.

Za pripravke v obliki pijač se bolj priporoča ostrganec. Prvič zato, ker se ga lažje pridobiva in je zaradi tega cenejši, drugič pa zato, ker ima primešane voščine v obliki ostrganih satnih celic, katere dajejo pijači odlično aromo. Za pripravek potrebujemo en del cvetnega prahu, dva dela medu in 10 delov vode. Mešanico pustimo na toplem zavreti, po treh dneh pa prisilno prekinemo vrenje na ta način, da tekočino precedimo, vstekleničimo ter dobro zamašimo in postavimo na zelo hladno mesto.

Kozarček dnevno nas bo rešil marsikatere nadloge, posebno starostne.

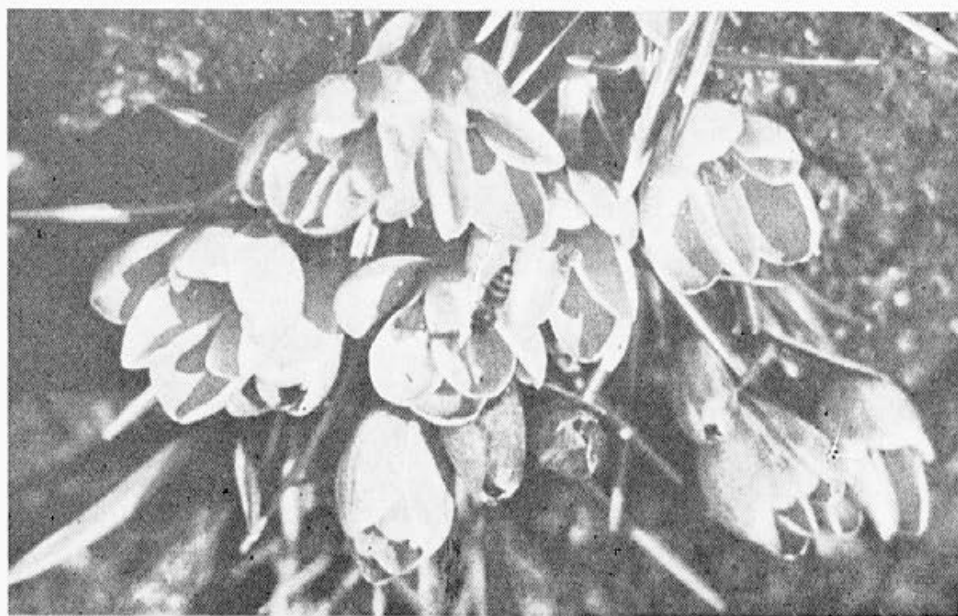
PODLESEK

JULIJ MAYER

V naravi vlada neizprosno kruta borba za prostor na soncu in s tem za obstanek. In vendar si je rastlinje v dolgih razvojnih dobah izoblikovalo posebno prirojeno sožitje, ki omogoča rastlinam, da se nemoteno razvijajo in razmnožujejo druga ob drugi ali druga za drugo. Že v teku enega dneva se na travniku razvrsti v cvetenju lepo število rastlin. Preko poletnih mesecev pa se razvrsti neverjetno velika množica cvetic. Zgodaj na pomlad so travniki beli od zvončkov ali vijoličasti od pravega žafranovca. Kmalu nato je vse rumeno od regratovih cvetov. Sledijo razne košarice z belimi, rumenimi ali modrimi cvetovi. Z rastjo so te rastline podaljševale svoja stebela, da stoje cvetovi vedno v soncu. Po košnji se razbohoti bela deteljica, ki je prej sploh nismo videli. Med otavo nastopajo mnogovrstni osati in glavinci in slednjič zacvete na mokrotnih travnikih še podlesek, ki nosi latinsko ime *Colchicum autumnale*, to je jesenski. Svoje ime pa je rastlina dobila po starogrški pokrajini Kolhis, kjer so jo pogosto uporabljali v davnini za zatiranje mrčesa in v zdravilne namene.

Za nas čebelarje je podlesek zato zanimiva rastlina, ker cvetovi nudijo poleg medicinske tudi velike količine peloda, ki je v tem času čebelam tako nujno potreben. Vem, da je pokojni Bukovec imel podlesek za čebelam škodljivo rastlino, ker je našel v njegovih cvetovih mrtve čebele. Tudi sam sem jih večkrat našel. Toda mrtve čebele sem našel tudi na lipovem cvetju in še večkrat na sončnicah, včasih tudi po dve, tri. Zaradi tega pa res ne morem obsoditi sončnice ali lipe kot strupeni rastlini za čebele. Meni se zdi, da so to tiste stare čebele, ki so zapustile panj, ko so čutile svoj konec in se umaknile v prostranost, da tam umrejo. Mnogi tuji čebelarji omenjajo podlesek kot čebelam koristno cvetico. V nobeni knjigi pa doslej še nisem naletel na trditev, da je za čebele škodljiva. Mladi biologi — absolventi fakultete, pozor! Vidite, kakšna sijajna priložnost se vam ponuja. Raziščite in razčistite ta problem! Ali ni vprašanje, kako vplivata podleskov pelod in medicinska na razvoj čebele, odlična vsebina za disertacijsko razpravo?

Z biološkega vidika je podlesek v naših krajih ena najzanimivejših rastlin, ker cvete tik pred zimo. Zato ima svoj najobčutljivejši cvetni del — plodnico zasidrano globoko pod zemljo. Vsi poznate bledovijoličaste cvetove, ki se dvigujejo med zelenimi listi kot lepo oblikovane kupice. V odprtem cvetu takoj opazimo oranžno rumeno brazdo, ki je prej zrela kot prašniki. Brazda komaj čaka, da čebele ali čmrlji prinesejo pelod z drugega cveta. Pelodna zrnca pa morajo pródreti

Zadni pelod pred zimo nabira na jesenskem podlesku

globoko skozi dolgi vrat, da pridejo do plodnice, da jo oplodijo. Zaradi nastopajočega mraza pa se zaustavi začasno nadaljnji razvoj. Šele na pomlad se nadaljuje in šele mesec pozneje, nekako v maju požene rastlina zelene liste in med njimi se dviguje trodelna glavica, polna semen, ki dozori proti koncu junija, tik pred košnjo. Semena raznašajo mravlje in manjše žuželke, ki rade obrizgujejo mesnati obrobek. Največ pa ga raztrosi človek, ko suši mrvo.

Prvi jesenski dež namoči seme, da nabrekne in požene koreninico. Ta prodira navpično navzdol in vleče seme vedno globlje v razmočeno zemljo. Šele v varni globini pred zmrzaljo se zasidra in začne se razvijati čebulica prihodnje rastline. Spomladi poženejo zeleni listi, ki preoblikujejo ogljenčevo kislino in nekatere pline iz zraka v škrob in sladkorje, da se rastlina krepi. Štiri dolga leta so potrebna, da je čebulica dozorela in požene prvi cvet.

Podlesek pa si je zagotovil še boljši način za razmnoževanje. Ob cvetenju se ob zunanji strani čebulice napravi nezatna pačebulica. Na pomlad ta čebulica raste in srka sokove iz stare čebulice, dokler ne doraste in na jesen ne požene cveta. Stara čebulica propade, njeni organski ostanki pa pognojijo zemljo.

Na paši se živina ogiba podlesku in tudi v senu ga ne mara, ker vsebuje strupeni kolhicin. Kaže, da samo ovce in koze brez škode obirajo podlesek. Še pred prvo svetovno vojno so lekarnarji radi kupovali nedozorele podleskove glavice, da so iz strupa kolhicina pripravljali učinkovito zdravilo proti revmatizmu in vodenici.

Svoječasno so podlesek zatirali, da so nabirali nedozorele plodove in jih sežigali. Nekateri pa so zabijali ošiljene količke v podleskovo rastlino, da so na ta način uničili čebulico pod zemljo.

V znanstvenem svetu je podlessek vzbudil pozornost pred kakimi 30 leti. Pri naravnem razvoju rastlin iz semena se pri mutaciji včasih primeri, da se zaradi neznanega vzroka posamezni rastlinski deli razbohotijo. Naravna delitev celic se spremeni v prekomerno ali poliploidno delitev in tako nastanejo zelo veliki cvetovi ali nenavadno oblikovani listi. Znanstveniki pa so kmalu odkrili, da tako prekomerno bohotno delitev celic lahko povzročimo na umeten način. In eno teh sredstev je podleskov strup kolhicin. Nenadoma je podlessek postal znamenit! Sodobna vrtnarska panoga že uspešno uporablja kolhicin, da pridobiva lepe okrasne rastline z velikimi cvetovi ali na poseben način oblikovanimi listi. Tudi semenarska panoga v kmetijskem gospodarstvu že sega po tem sredstvu, da prideluje večja in boljša semena.

SHRANJEVANJE SATJA

VIRMAŠAN

Ponos vsakega čebelarja je zaloga lepo izdelanega satja. Do nje ni lahko priti, zato mora skrbeti, da ga ohrani in mu ga ne uničijo razni škodljivci. V zimskem času, ko ti mirujejo, je to lahko, težje je to poleti, ko vse oživi. Poglejmo malo bolj natančno delo čebelarja, ki ima večjo zalogo satja in njegovo delo, da ga ohrani.

Ko jeseni prazni medišča ali podira odvečne panje, je prva njegova naloga, da satje lepo sortira. Pri tem razdeli vse satje na tri vrste. V prvo vrsto pride vse lepo, mlado, pravilno izdelano, še ne ali le delno izdelano satje. V to vrsto pride vse satje brez ali le s prav malo trotovine. To satje bo rabil pomladi pri prestavljanju v plodišče.

V drugo skupino pride že starejše, lepo izdelano satje, lahko je tudi delno zanešeno z medom. Ne sme pa biti preveč trotovine. To satje pride navadno v medišče. Preveč trotovine v medišču je kaj dobra vaba za matico, ki kaj rada, če je le mogoče, uide gori. To starejše satje se posebno dobro obnese ob točenju, ker se ni treba bati, da bi se lomilo. Starost in uporabnost določimo najlažje s tem, da pogledamo proti svetlobi. Če je lepo prosojno, je še dobro, če ni, ga zavrzemo.

In kot zadnje pride vse ostalo, kar ni bilo ne za prvo, ne za drugo vrsto. Tu je vse nepravilno izdelano, s preveč trotovine in sploh že staro neprosojno satje. Pravi čebelar gleda, da sproti vsako leto odstrani vse, kar ne odgovarja, vendar se mu lahko primeri, da kako leto le ne more odstraniti vsega, kar bi rad. Posebno mora biti pozoren na satje iz panjev, kjer je bila kaka bolezen, nosema ali celo gniloba. To satje mora biti ne glede na to, ali je mlado ali staro, odstranjeno in uničeno. Če bi tako satje pustil za drugo leto, bi s tem bolezen le še bolj širil. Trosi so trdoživi in jih ne uniči ne mraz ne vročina, pač pa samo ogenj. Tako so v Nemčiji za poskus dali v panj okvirje iz papirja, v katerem je bila huda čebelna gniloba. Okvirji so bili 30 let izven panja in ko so jih zopet dali v panje čebelam, se je bolezen zopet pojavila. To znova dokazuje, da sodi satje bolnih panjev v kotel in okvirji v ogenj.

Nastane vprašanje, kako shraniti satje, da ga bomo lahko rabili drugo leto. Navadno ga hranimo v omarah ali zabojih. Biti morajo dobro narejeni, da ne more nobena žival do satja. Najbolje je, če so toliko prostorni, da stoji satje kot v panjih. V takih omarah imajo žvepleni plini dostop do vsega satja. Že stari čebelarji so dali prednost žveplu in tudi danes je še vedno najboljšo sredstvo zoper voščene vešče. Priporočajo tudi razna druga sredstva, kot paradiklorbencol in še druge.

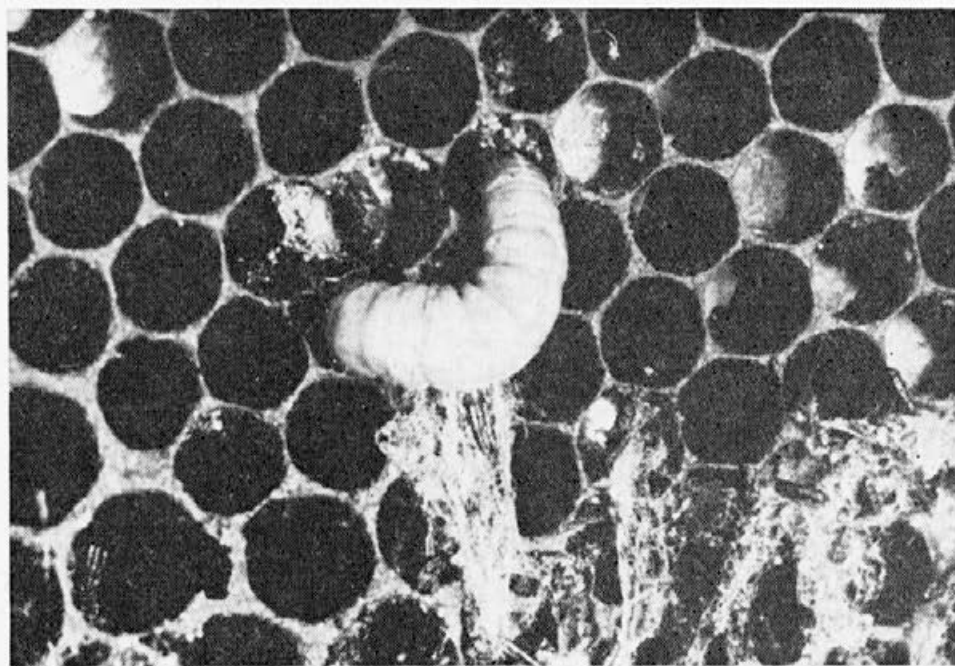
Ko sem lansko leto razkuževal satje z očetno kislino zaradi noseme, sem ga dalj časa pustil v dobro zaprtem sodu. Mislil sem, čim dlje bo pod plinom, tem bolj gotovo bodo trosi uničeni. Ko sem odprl sod in začel pobirati satje iz njega, sem ostrmel. Vse satje je bilo že deloma uničeno od vešče, le nekaj je bilo še porabnega, vse drugo sem pretopil. Kakor je huda kislina za človeka, večji ne stori nič. Preizkusil sem jih več vrst, vendar sem se vrnil in ostal pri žveplu. Ko ga kurimo v omari, moramo paziti na ogenj, ker pri gorenju rad škropi in vsaka malenkost lahko napravi veliko škodo. Najbolje je v pločevinasti posodi s pokrovom. Postavimo ga na vrh satja, ker je žvepleni plin težji kot zrak in silil k tlom. So čebelarji, ki jeseni ne žveplajo, češ saj čez zimo ni vešč, vendar tudi enkratno jesensko žveplanje ne škodi. Paziti moramo tudi, da ne uidejo v omaro miši. Če se vgnezdijo v njej, nam lahko naredijo veliko škodo. Posebno v slast jim gre satje, v katerem je še cvetni prah.

Če tega ni, uničijo tudi drugo prazno ali medeno satje. Zato pozor in večkrat pogledajmo v omaro, če je vse v redu.

Drugo je spomladi, posebno maja. Takrat je že toliko toplo, da se že pojavi vešča. Kar porabimo satja pri prestavljanju ali pri rojih, je dobro, da ga prezračimo, da se izgubi žvepleni duh. Kar ostane satja še v omari, ga moramo 14-dnevno žveplati. Če pozabimo na to delo, ga vešče uničijo. Kakšno škodo napravijo, sem videl pri nekem čebelarju začetniku. Pri razprodaji nekega čebelarstva je dobil poceni precej panjev čebel in tudi praznega satja, katerega ni takoj porabil. Bilo je meseca junija. Vračal sem se iz službe mimo njegovega čebelnjaka. Že od daleč sem videl, da je doma, ker je bil čebelnjak odprt. Ko sem prišel bliže, ga ni bilo nikjer. Skril se je v hišo in me skozi okno opazoval. Šel sem v čebelnjak in čuden vonj mi je pokazal, da nekaj ni v redu. V kotu čebelnjaka je stala velika stara kmečka omara. Ko sem jo odprl, sem mislil, da me bo zadela kap. Bila je polna satja, že vsega uničenega od vešče. Bube in vešče so okvirje popolnoma pobelile. Hitro sem jo zaprl in se odstranil, češ tu nimaš kaj iskati. Kaj je bilo vzrok tej njegovi nesreči ali malomarnosti, nisem izvedel, ker mi na vprašanje ni hotel dati odgovora. Ali ni bilo škoda satja, ko ni bilo več za drugo kot za v peč. Koliko dela bi bil prihranil čebelam in precej denarja bi bil dobil, če bi satje prekuhal v vosek.

Danes že mnogo čebelarjev prezimuje v mediščih. To so posebno tisti, ki imajo čebele zunaj na pasišču v zaslnem čebelnjaku. Tam največkrat ni prostora za omare. Tako so primorani hraniti satje kar v panjih. Vse je dobro in prav, samo jeseni, če je treba dodajati zimsko zalogo, je bolj nerodno. Takrat moramo sprazniti medišča, sicer znosijo hrano gor, posebno še, če krmimo že septembra, ko je v panjih še precej zalege. Takrat moramo sprazniti medišča in po končanem pitanju, ko prestavimo družino v medišče, lahko damo satje v plodišče, kjer ostane čez zimo.

Nekateri priporočajo, da pustimo satje v medišču, kljub temu, da prezimijo v plodišču. Nič nimam proti temu načinu, pripomnim samo, da morajo biti za tako prezimovanje res družine močne z zadostno zimsko zalogo. Upoštevati moramo, da morajo v tem primeru čebele ogrevati dvojni prostor. Držim se še vedno starega prezimovanja v plodišču in pri tem bom tudi ostal. Pravijo, da vsa pota vodijo v Rim in tudi vsi načini shranjevanja satja so lahko dobri, če so v rokah veščega čebelarja.

Tako razdejanje naredi voščena vešča

Foto: Janez Skok

ŠE O SHRANJEVANJU ČEBELJEGA SATJA

R. F.

Ko je v jeseni pri čebelah satje pobrano in iztočeno, ga sortiramo. Staro črno in trovsko satje za prekuho posebej, uporabno za prihodnje leto pa zopet posebej. Nato zložimo satje v **sladkorne vreče**, v katere gre 16 satov, osem spodaj in osem zgoraj. Vreče nato zganemo od vseh štirih strani kakor paket in skozi gornji vogal zabijemo žebelj v končno letvico sata. Te pakete oziroma vreče zložimo v hladen, suh prostor, podstrešje ali klet, tako da ne pridejo zraven miši. Na vreče napišemo, kakšno satje imamo v njih; tudi satje za prekuho shranimo tako, dokler ga ne prekuhamo v vosek.

Tako shranjeno satje bomo lahko uporabili še v mesecu juliju za razširjanje ali prevešanje rojev. Paziti pa moramo, da satje shranimo pozno v jeseni, ko ni več nevarnosti za zaleganje po večji.

Na ta način shranjujem **hkrati mastno satje** že več let brez žveplanja, ker večša nikakor ne more priti v vrečo do satja. Satje ostane lepo in čisto. Da je takšne vreče (pakete) možno z lahkoto prenašati ali prevažati v oddaljen čebelnjak, ni treba posebej poudarjati.

Če še niste satovje sortirali — zdaj je še čas! Dobijo se tudi nove, nekoliko večje papirnate vreče, v katere gre nekaj več satja.

KATERA KEMIČNA SREDSTVA SO ZA ČEBELE POSEBNO NEVARNA

M. KAC, DIPL. INŽ. AGR., ZALEC, DR. J. RIHAR, LJUBLJANA

(Nadaljevanje in konec)

PRI KATERIH ŠKROPLJENJH MORAMO POSEBNO PAZITI NA ČEBELE?

Najpogosteje pride do sporov s čebelarji prav pri škropljenju sadnega drevja. To je razumljivo: sadovnjaki zahtevajo največ škropljenj, celo v cvet, vrh tega pa je razen drevja lahko v cvetju tudi podrast. V cvet škropimo v nekaterih primerih edinole še travnike (proti zlatici, ko začne cvesti), vendar herbicidi na bazi rastnih snovi čebelam niso nevarni. Če popazimo, da s škropljenjem ne motimo čebele, ni nevarnosti, da bi čebelarji utrpeli škodo.

Zimska škropiva: rumene paste in rumena olja so za čebele zelo nevarna in opreznost pri uporabi, upoštevajoč predpise, kako ravnati z nevarnimi insekticidi, je potrebna, da ne poškodujemo čebel; zlasti je to potrebno, če škropimo nekoliko pozneje — konec marca ali v začetku aprila. Zvepleno-apnena brozga in mineralna olja so manj nevarna in paziti moramo le na to, da škropivo ne pride v neposreden kontakt s čebelami.

Zelo nevarna so tudi predpomladanska škropiva folidol ali oleodiazinon že zaradi aktivne substance in zato, ker časovno sovpadajo s prvimi izleti čebel. Pazimo budno na podrast in na zgodaj cvetoče sadne vrste!

Verjetno bo potrebno tako kot druga leta škropiti z venturicidi tudi v cvet. Večletna opazovanja nas uče, da je prav med cvetenjem največ možnosti za infekcije s škrlupom. Cvetenje pa traja toliko časa, da pride v to dobo najmanj en rok škropljenja.

V cvet škropimo **samo s fungicidi!** Uporabljamo lahko orthocid, faltan, ditan, delan ditan M 45. Če je le mogoče, škropimo v času, ko v nasadu ni čebel.

Mnogi sadjarji so se zaradi velike množine zimskih jajčec sadne pršice odločili, da bodo škropili z animertom, katerega uporaba je točno vezana na pravi rok, to je čas, ko se je izleglo 30 % jajčec. Lahko, da bo to tik pred cvetenjem ali prav med njim. Animert spada med specifične akaricide, ki čebelam niso nevarni. Zato ni treba imeti pomislekov, ali ga uporabiti ob pravem času.

V bolj ekstenzivnih nasadih bodo proti cvetožerju škropili z DDT ali lindanskimi pripravki. Obe sredstvi sta čebelam nevarni, zato moramo upoštevati vse predpise.

Tik po cvetenju marsikje uporabimo sistemična sredstva proti sadni pršici. Ta sredstva spadajo med manj nevarna. Pazimo le, da škropimo v času, ko so se čebele že vrnile v čebelnjake. Pri poletnem škropljenju proti ameriškem kaparju in zavijaču pazimo, da ni podrast v cvetju, kajti večina insekticidov, ki so se dobro obnesli proti tema dvema škodljivcema, je za čebele zelo nevarnih. Če so čebele blizu, črtajmo iz programa poletnih škropljenj sevin in arzenat.

Če je v kakšnem nasadu cvetoča podrast, ki privablja čebele, uporaba insekticida pa nujna, jo lahko hitro in temeljito uničimo z reglonom (4 litre na hektar).

V bližini uljnjaka (30 m) ne sadimo sadnega drevja, ker ne moremo mimo pogostih škropljenj. Pogosto pa je v bližini lepotično drevje oziroma grmovje, ki ga moramo včasih škropiti proti ušem in kaparju. Uši uničujemo s sistemiki pozno popoldne, ko so čebele že v panju, ameriškega kaparja pa z belim oljem, ki bo zaradi nestrupenosti in učinkovitosti prišel tudi k nam v prodajo.

KAKO ZMANJŠATI OBSEG ZAŠTUPITVE

Sadjarjem in čebelarjem predvsem svetujemo, da sodelujejo med seboj in da se izogonejo škodam. Čebelarji se naj seznanijo s sadjarji in poljedelci, blizu katerih imajo panje. Skušajo naj dobiti vpogled v njihov škropilni načrt. Sporazumno je namreč mogoče menjati nekatera predvidena kemična sredstva, roke — termine škropljenj pa tako prilagoditi, da do škod ne bo prišlo ali pa da bodo le neznatne.

Kadar si sadjar čebelje družine ob cvetenju, sposodi, sklene s čebelarjem pogodbo, v katero mora vključiti tudi odgovornost sadjarja, da ne bo prišlo do zastrupitve. Ukrepe v zvezi s tem omenjamo v tem sestavku, razen teh pa moramo upoštevati še več stvari:

Uporaba kemičnih sredstev je proti večeru manj nevarna kot škropljenje v zgodnjih jutranjih urah. Znano je, da ob lepem vremenu izletavajo čebele iz panjev že med 5. in 6. uro zjutraj. Ob takem času zjutraj sploh škropiti ne smemo.

Poskusi so pokazali, da so kemična sredstva v prahu čebelam bolj škodljiva kot ista sredstva v obliki škropiva. Večkrat je prav, da panjem začasno pripravimo žrela. Dognano je namreč, da je pri uporabi parathiona poginilo 90 % čebel v prvih 24 urah. Jaycox je proučil, kako s pripiranjem žrel čebele najmanj ogrožamo.

Stalna stojišča-čebelnjake imejmo vsaj 4 do 5 km stran od strnjanih nasadov, ki jih pogosto škrope.

NEKAJ ZAPAŽANJ V TISKU IN NARAVI

DUŠAN MERCINA

V zgodovini človeštva, drugi zvezek, sem bral tele vrstice: »Sončni bog pošlje orla, da bi poiskal Telepina v dolinah, gorah in morskih globočinah; vendar ga orel ne najde. Naposled pošlje mati bogov čebelo in ji reče: Pojdi, poišči Telepina; če ga najdeš, ga opikaj v noge in roke in ga pripravi do tega, da se pokaže; vzemi svoj vosek in mu očisti rane, stori, da bo čist in zdrav, in ga pripelji k meni.«

To je iz mita Hetitov ter izvira iz dobe ca. 2000 let pred našim štetjem. Zanimivo, kaj vse povedo te vrstice. Ali je mogoče, da so takrat že toliko vedeli o čebeli?

V nadaljevanju se bom dotaknil snovi, o kateri so že pisali razni pisci našega časopisa, vendar z razliko, da bom navedel le ugotovljena dejstva.

V alkoholu raztopljeno čebelno smolo (zadelavino) sem dajal znancem za zdravljenje različnih kožnih bolezni, ekcemov, lišajev in drugih vnetij ali gnojenj manjše oblike. Od 12 primerov je vsem 100 % pomagalo, le v enem primeru, kjer je verjetno bil ekcem posebnega značaja, ali je nastal iz notranjega vzroka, to zdravilo ni pomagalo.

Mnogo se je že pisalo o rojivosti ali manjši rojivosti čebel. Ugotovil sem, da je to zelo mnogo odvisno od leta, oziroma od vremena v letu. Čeprav vsako leto enako čebelarim in enako ravnam glede rojenja, sem letos imel več rojev kot prej v treh letih. Skoraj bi rekel, da je podobno kot pri drugih malih živalih in mrčesu, ko jih je neko leto več drugo pa manj. To bi dalo slutiti, da so določena leta bolj rojiva.

Bral sem o vzgoji matic, odbranih od najboljših medarjev. Tudi glede tega sem opazil, da pri čebelah ne drži tako popolnoma kot pri drugih živalih. Za primer: potomka najbolj-

šega medarja je zaostala, nasprotno pa se je izkazala neselekcionirana matica. Vse polno je primerov, da se družine med seboj boljšajo ali slabšajo glede pridnosti, rojivosti ter mirnosti ali jezivosti. Pri tem izključujem tiste paše, ki vplivajo na razboritost. Ne bi hotel zanikati vsega, kar se je že pisalo, vendar verjamem, da ste že tudi drugi čebelarji marsikaj tega opazili.

Nadalje tudi to vedno ne drži, da pred pašo najštevilnejša družina prinese največ medu. Mnogokrat dajo nekoliko slabše družine več medu, kot tiste, za katere smo računali, da bodo najboljše. Doživel sem tudi to, da se je v jeseni zazimljena najslabša družina spomladi zbudila kot najmočnejša. Verjetno je matica po zimskem krmljenju še močno zalegala, česar pa nisem opazil. Spomladi pri prvem pregledu so vse družine imele še okrog 5 kg zaloge, medtem ko je omenjena družina že skoraj umirala od lakote, ker je porabila za svoj nenormalen razvoj zimsko zalogo. Razumljivo, da sem ji takoj pomagal in jo rešil pogina.

Se nekaj o trotovcih. Imel sem trgovca in sem na njem eksperimentiral vse, kar sem že kdaj bral in slišal, kako se temu pomaga. Rezultat je bil stalno negativen. Ko je nastopil čas, ko čebele že podijo trote, sem še zadnjikrat poskusil. Slučaj je hotel, da sem dobil matico in sem jo enostavno dal trotovcu, brez vsakih drugih operacij. Saj tako nisem več računal na uspeh, a se je vseeno zgodilo. Sedaj ne vem ali je temu pripomogel čas, ali pa je odmrla čebela, ki je igrala vlogo matice.

Iz vsega bi lahko zaključili, da je vse polno vprašanj, na katere pa nimamo absolutnih odgovorov.

Doba rojenja traja včasih skoraj dva meseca. Letos sem doživel, da je trajala samo 15 dni. Čebela zaznava lokalne spremembe vremena nekaj ur prej. Za trajno in splošno poslabšanje vremena pa celo do 30 ur prej. Enako sem tudi opazil, da rastline pred spremembo vremena nekoliko pojačijo izločanje medičine.

Opisal bom še en dogodek. Delal sem v čebelnjaku, barval in popravljaj stare panje ter žičil okvirje. Tla, na katerih leže panji, so ločena od ostalih tal, tako da se morebitni tresljaji ne prenašajo na panje. Okna in vrata sem imel odprta. Ko sem tako delal že skoraj dve uri, so se pojavile v čebelnjaku štiri čebele. Začudil sem se kaj jih je privleklo, ko je zunaj bila dobra paša. V čebelnjaku ni bilo ničesar, kar bi jih lahko privabilo, nasprotno, bil je le duh po barvi. Po glasu sem ugotovil, da nimajo slabih namenov. Čisto lahko so me obletavale, ena se je celo vsedla na rokav in krilila.

Zapustil sem čebelnjak in šel počasi nekaj metrov izpred panja, misleč, da se bodo vrnile domov. Ker pa se to ni zgodilo, sem postal pozoren in razmišljal vse mogoče. Čebelice so bile še vedno v moji bližini in me spremljale. Toda sedaj me niso več obletavale, temveč se oddaljevale in zopet približevale v smeri proti severu. Ko sem napravil še kakih 15 korakov, so odletele proti malemu drevesu in se niso več pojavile. Stopil sem še nekaj korakov in kaj sem videl? Na drevescu je bil mal rojček kakih 200 čebelic. Hitro sem skočil v čebelnjak in vzel majhen hramček na en okvirček ter ga odnesel k rojčku. Kot na ukaz so jo takoj ubrale v nastavljeni domek. Joj, kako je bilo vse veselo in zadovoljno, da se je še meni milo storilo! Menda ni potrebno povedati, da sem jim dal tudi nekaj za njihove rilčke. Približevalo pa se je slabo vreme. Slišal in bral sem že, da so razne živali, ki navadno bežijo pred človekom, v sili prosile človeka pomoči. Sedaj bi verjel, da tudi čebelica prosi v sili pri človeku za pomoč, le da na žalost tega ne opazimo.

V SKLAD

za gradnjo ČIC so prispevali: Janez Urbas, Šentvid 7 din, Rajko Zitnik, Ljubljana 10 din, Tone Kovačič, Ljubljana 160 din, Valentin Benedičič, Šentvid 60 din, Boris Modrijan, Ljubljana 64 din, Jože Wallas, Ljubljana 60 din, Tone Verbič, Ljubljana 60 din, Janez Skok, Mengeš 35 din in Franček ing. Šivic, Ljubljana 6 din. Stanje salda dne 9. 10. 1970 skupaj 306.849,83 dinarjev. Vsem iskrena hvala!

Uprava ZČDS

NAČIN PRIDOBIVANJA IN USPOSABLJANJA MLADIH ČEBELARJEV

MARTIN MENCEJ

(Radijsko predavanje)

Ko smo aprila meseca govorili v radijski uri o vprašanju čebelarškega naraščaja, smo med drugim poudarili, da si brez nenehnega in organiziranega priliva mladih čebelarjev ne moremo zamišljati napredka našega čebelarstva, ki je v stagnaciji. Če pa hočemo to vprašanje osvetliti s katerega koli zornega kota, se vedno ustavimo pri čebelarških kroških našega naraščaja, ker so dosedanje izkušnje pokazale, da sta nastajanje in razvoj teh krožkov najtesneje povezana z delom učnih in vzgojiteljskih kadrov po naših šolah, seveda ob podpori in pomoči čebelarških društev in družin v kraju. Zato menimo, da je prav sedaj pravi čas, ko se spet odpirajo šolska vrata, da govorimo o pristopu, organizacijskih prijemih in načinu dela v teh kroških.

Mnogim našim učencem v osnovnih šolah se bodo čez nekaj dni zadnjič odprla šolska vrata, saj konča velik del naše mladine svoje šolanje z zadnjim razredom osemletke, mnogi pa tudi s sedmim ali šestim razredom, ko vemo, da je osipanje v naši osnovni šoli poprečno 47 $\frac{9}{10}$. Prav tem učencem, ki zaključujejo svoje redno šolanje v višjih razredih osnovne šole, bo treba posvetiti posebno pozornost, saj se ti že resneje usmerjajo v izvenšolsko življenje. — Če izvzamemo nekaj poskusnih šol, žal uniformirani predmetniki in učni načrti naših šol ne vsebujejo kmetijskega pouka, ne vrtnarstva in ne sadjarstva. Tako tudi ne dobijo ustrezne vzpodbude za katero koli kmetijsko panogo, najmanj pa še za čebelarstvo. In vendar so prav v tej dobi mladostniki najbolj dovzetni za vse lepo in plemenito. Na šolah pa delujejo različni kroški, nekateri bolj, drugi pa manj posrečeno, odvisno pač od pedagoškega takta in spretnosti vodje in mentorja krožka.

Če nimamo v čebelarški družini učitelja ali profesorja šole v kraju, ne bo težko povezati se s predavateljem naravoznanstva (biologije, zoologije itd.). To povezavo bo opravil najustreznejši član družine, se pravi tisti, ki ima največ smisla za mentorsko delo pri dvigu mladih čebelarških kadrov. Ko bo predavatelj v šoli obravnaval žuželke in med njimi tudi čebelo ali pa opravevanje rastlin, ki ga opravljajo žuželke, bo predmetni učitelj prav gotovo rad odstopil kako uro, da dopolnijo učenci znanje o življenju čebel, čebelnih družin, pomenu in lepoti čebelarstva, o pomenu opravevanja entomofilnih rastlin in podobno.

Seveda pa bomo pri tem kaj malo dosegli, če se bomo omejili pri tem le na suhoparno predavanje. Potrebno bo čimbolj živo in pisano prikazovanje, da bomo pritegnili pozornost mladih poslušalcev. Glede tega se bomo poslužili ustreznega filma, diapozitivov, slik in risb. Res je, da pri nas nimamo navedenih učnih pripomočkov na pretek. Ima pa že skoraj vsaka šola vsaj episkop, če že ne epidiaskop ali kinoprojektor. Odsek za naraščaj in mlade kadre pri Zvezi čebelarških društev razpolaga za enkrat z barvnim filmom o življenju in delu čebel ter čebelnih družin, dobijo se tudi že barvni diapozitivi. S slikami za episkop si pa lahko pomaga

vsak predavatelj sam, saj je teh obilo na razpolago. V primeru potrebe se boste obrnili na že imenovani odsek za naraščaj in kadre pri ZČDS, ki bo prav gotovo rad priskočil na pomoč, predvsem še s pedagoško izurjenim čebelarjem.

Razumljivo je, da bo tej začetni stopnji sledil ogled čebelnjaka in življenja čebelne družine v panju, nakar naj bi bilo formiranje čebelarskega krožka.

Kako pa naj zaživi krožek svoje življenje?

Za primer bomo vzeli krožek na eni naših tipičnih podeželskih osnovnih šol. Taka šola je npr. na Zgornji Hudinji, v kateri dela krožek že nekaj let. Vsako leto se krožek na novo formira; nekateri učenci po končanem šolanju izstopijo, drugi se pa na novo vključijo. V krožek sprejemajo učence od petega razreda dalje. Krožek šteje deset članov. Sestajajo se redno vsakih štirinajst dni. Pozimi imajo predavanja in diskusije v razredu, spomladi pa vse to prenesejo v prakso v šolskem čebelnjaku. Krožek ima predsednika in tajnika, ki ju vsako leto na novo izvolijo izmed članov krožka. Vsako leto izdelajo program, po katerem preko šolskega leta študirajo in obravnavajo snov, ki si jo začrtajo.

Na šoli imajo seveda majhen čebelnjak-paviljonček za 4 AŽ panje. Mentor krožka je učitelj-čebelar, ki usmerja in vodi delo krožka. Odkar imajo krožek na šoli, je začelo na novo čebelariti že sedem članov krožka. Vsi razen enega, ki je dobil čebele od očeta, so kupili stare AŽ panje, ki so jih obnovili, čebele in satje pa je podaril vodja krožka. Tako stane vsakega mladega čebelarja prvi naseljen rabljen AŽ panj le 40 dinarjev. Mnogi od njih so že točili med iz svojih panjev.

Seveda pa gre pri tem le za pridobivanje in začetno usposabljanje mladih čebelarjev v šolah, kar pa je le ena izmed poti. Iniciativne in delovne družine pa bodo organizirale take in podobne krožke tudi same v okviru svoje lastne organizacije, posebno še, če imajo formiran odsek za čebelarski naraščaj in kadre. Ne bi pa smeli pozabiti tudi na aktivne mladih kmetijskih proizvajalcev in njihovih sekcij, ki so jih začeli ustanavljati v Savinjski dolini. Aktivna čebelarska družina bo tudi tu našla torišče za svojo dejavnost med mladimi kmečkimi fanti in dekleti. Nekateri čebelarski tabori in prazniki v letošnjem poletju so pokazali, da se kar precej mladine zanima za čebelarstvo in čebelarjenje. Ali ne bi mogle prav take prireditve služiti za izhodišče pridobivanju novih čebelarjev med mladino?

S tem bomo opravili pomembno delo za pomladitev naših čebelarskih vrst, čemur bo pa moralo slediti nadaljnje usposabljanje in strokovno dviganje začetnih čebelarjev, če hočemo, da bomo dvignili naše čebelarstvo na sodobno raven in ga obogatili z najnovejšimi dognanji na tem področju.

Začetek šolskega leta, jesenski in zimski meseci bodo najprimernejši, da začnemo načrtno in sistematično z organiziranjem in delom čebelarskih krožkov po šolah in v okviru čebelarskih družin, kakor smo to nakazali. S splošno zahtevo po pozitivni in dvigu našega kmetijstva naj bi na ta način povečano zaživila tudi ta tako pomembna zvrst našega gospodarstva.

Člani čebelarskega krožka so po šolskem pouku zaposleni v čebelnjaku, kjer se učijo za čebelarjenje.

AVSTRIJSKI ČEBELARJI PIŠEJO O RAZGOVORU IN DOGOVORU GLEDE PROSLAVE 200-LETNICE SMRTI ANTONA JANŠE V LJUBLJANI

V strokovnem mesečniku Avstrijske čebelarske zveze Bienenvater priobčuje obširno poročilo na štirih straneh njen tajnik F. Brückner razgovor in dogovor med Zvezo čebelarstev Slovenije in Avstrijske čebelarske zveze glede skupne jubilejne proslave 200-letnice smrti našega rojaka Antona Janše. Poročilo je popestreno s fotografijami Janševega doma in čebeljnaka.

Naše poročilo je v tej številki Slovenskega čebelarja.

Kranjska čebela je prodrla že do Kitajske meje

Na sami meji s Kitajsko je v Kazakstanski ZSSR Alma-Atinska oblast. V tem predelu Daljnega vzhoda so gojili čebele temne rase, ki so bile zelo agresivne in slabo donosne. Tudi s križanjem z rumeno raso niso uspeli povečati donosnosti. Čebele so zelo rojive, roparice in zelo rade vzrejajo iz matičnih jajčec trote, zato je v panjih polno trotov. Slabo prenašajo dolgo zimo in se nenavarno podvržene čebelni gnilobi in nosmavosti. Prizadevanja specialistov in čebelarjev-praktikov, da bi z zboljšanimi pogoji čebelarjenja, se pravi z nakladalnimi panji, novim čebelarskim inventarjem in novim načinom čebelarjenja izboljšali svoje čebelarstvo, niso rodila uspeha in ne zboljšanja.

Na podlagi predhodnih raziskav in dognanj znanstveno-tehničnega sveta ministrstva za kmetijstvo in inštituta za čebelarstvo se je pokazalo, da so v nekaterih območjih te oblasti kranjske čebele pri istih pogojih produktivnejše kot pa domače, zato so začeli s križanjem kranjskih matic s troti domače rase. Posledica tega je bila, da je uprava za čebelarstvo poljedelskega ministrstva Kazahske ZSSR naročila **matice kranjskih čebel, seveda iz Avstrije (!)** 1965. leta.

1966. leta so dobili prve križance. Raziskave in opazovanja so pokazala, da se kranjske čebele, rojene v Alma-Atinski obla-

sti, vsestransko odlikujejo od tamkajšnjih. Lažje prenašajo podaljšano zimo in spomladi se prej razvijajo; obolenja čebel in žrk sploh niso opazili v poskusnih grupah.

»Smatramo, da je mogoče uspešno razvijati in gojiti kranjske čebele na pasiščih Alma-Atinske oblasti,« zaključuje avtor I. S. Plotnikov.

Po Pčelovodstvu
M. Mencej

REZULTATI PREIZKUSOV Z UVOZENIMI KRAJNSKIMI ČEBELAMI NA ČESKOSLOVAŠKEM

VI. Veseli poročila v glasilu Včelarstvu, številka 2-1969, o dognanjih raziskav, ki so jih izvedli 1967. leta na Češkoslovaškem. Uvožene čebelne družine s **kranjskimi maticami (iz Avstrije)** so se pokazale zelo miroljubne in so se obnašale v primerjavi z domačimi bolj ustrezne tako glede produktivnosti, kakor tudi po svoji moči.

PO APIAKTA 1969
M. M-j.

Jesensko pitanje listovnih panjev

V navodilih za september navaja čebelarski praktik J. MÖLLER iz krožka praktičnih vzrejevalcev Rendsburg v Zahodni Nemčiji svoje dolgoletne izkušnje v pitanju čebel za zimsko zalogo. V splošnem poklada po en liter sladkorne raztopine na zaseden sat. Raztopino pripravlja v razmerju 3 kg sladkorja na 2 l vode. Normalno pride na panj 8 do 9 l tekočine. Poleg tega imajo čebele še jesenski med in obnožino. Ker nekateri čebelarji pokladajo večjo količino zimске zaloge, jim to odsvetuje. Doslej je pri svojih panjih našel še vsako pomlad precejšnje količine pokritega medu, ki so ovirale pravočasno širjenje gnezda. Zato mora ta med odkrivati, kar je sicer dodatno delo, toda izborna vpliva na močnejši razvoj družin.

Die Bienenzucht 11/69.

J. M.

Predsednik stalne komisije za čebelarstvo tehnologijo in opremo Apimondie G. F. Taunzend poroča med drugim glede možnosti čebelarstva v Vzhodni Afriki naslednje:

Na vsem ozemlju Vzhodne Afrike so zelo ugodne razmere za razvoj čebelarstva. Razvoj čebelarstva pa bi pomenil višjo življenjsko raven tamkajšnjega prebivalstva. Sedaj pa na tamkajšnjih tržiščih medu sploh ni ali pa v zelo majhni količini. Večino njihovih potreb krije Avstralija in to v glavnem za proizvodnjo piva in drugih osvežujočih pijač. Čebelarstvo pa na najbolj primitiven način v uljih iz drevesnega lubja. Do sedaj se ni posrečilo zamenjati teh panjev z ustrežnejšimi, ker jim pomanjkanje denarnih sredstev to ne dopušča. Poleg tega pa na vsem tem ogromnem ozemlju skorajda ni potrebnih čebelarskih kadrov.

Lastnosti tamkajšnjih čebel se zelo razlikujejo od drugih čebel na svetu. Agresivne so, nagnjene predvsem k izdelavi voska, manj pa k nabiranju medicinske in izdelavi medu. Na vsem tem ozemlju se nihče ne ukvarja z znanstveno raziskovalnim delom čebel in čebelarstva, zato pa tudi ni nobenih poskusov, da bi privzgojili miroljubnejšo in produktivnejšo čebelno raso.

Avtor predlaga v svojih izvajanjih vrsto ukrepov, ki naj bi jih podvzeli glede razvoja in napredka čebelarstva v tem delu sveta, ki postaja vedno bolj gospodarsko zanimiv in privlačen.

PO APIAKTA 1970
M. M.-j.

R. T.

Ali ste že kdaj opazovali nov čebelji sat? Njegove celice uporabljajo za vse: za porodnišnico, za zibelko, za spalnico, za živilsko shrambo. Zato so pa te celice tudi prava mojstrovina.

Naloga, ki jo je morala rešiti čebela, se glasi: kako s čim manjšo količino voska izdelati čim prej, čim več, čim pripravnejših in čim trdnejših celic?

Kako naj zgradi dno celice? Ravno seveda, bo kdo rekel, kakor je pod v naših sobah. A če bi bili dovolj dobri računarji, bi dognali, da je celica z vdrtim dnom cenejša, povrh pa še pripravnejša za otroško sobo. In res: celice v satju imajo vdrti dno, ki ga sestavljajo tri rombične ploskve. Te ploskve pa je mogoče bolj ali manj nagniti.

Matematik König je izračunal, v kakšnem kotu bi morale biti nagnjene te ploskve, da bi se porabilo čim manj gradiva in pridobilo čim več prostora: topi rombov kot na dnu mora znašati $109^{\circ} 26'$. Premerili so kot v čebelji celici ter našli $109^{\circ} 28'$. Čebela se torej le za malenkost moti.

V tistih letih se je zgodilo, da je neka ladja zadela ob morske čeri. Kapetana, ki se je rešil, so dolžili, da je napačno izračunal lego ladje in zato zavil s predpisane poti. Ugotovili so potem, da so bili kapitanovi računi pravilni, pač pa da je napaka v računskih tabelah, ki jih je uporabljal. Isto izdajo tabel pa je uporabljal tudi König, ko je računal kote v čebelji celici. Ko so jih popravili, se je račun natančno ujemal s tem, kar so izmerili na čebeljem satju.

PRODAM

lepo narejen paviljon za štiri AŽ-panje. RADO CEDILNIK, TACEN 76, POŠTA: SENTVID-LJUBLJANA.

ČEBELARSKI TABORI IN PRAZNIKI V LETOŠNJEM POLETJU

Tabori imajo pri nas svojo svojstveno zgodovino s širšim družbeno političnim, kulturnim in gospodarskim pomenom ter akcijskim programom. Popularizacija določenih idej, osveščanje in prebujanje zavesti širokih ljudskih množic je bila osnovna nota takih prireditev v preteklosti.

V letošnjem poletju je bilo nekaj čebelarških taborov z namenom, da se na njih popularizira čebelarstvo v širši družbeni javnosti, budi ljubezen do čebelarstva, opozarja na čebelarstvo pomembnost te panoge naših gospodarskih prizadevanj, zdravstveno vrednost čebeljih proizvodov in ne na koncu, da si družine tudi gmotno opomorejo. Ni naš namen, da danes analiziramo vse te prireditve, bomo pa že iz kratkih reportaž lahko razbrali, koliko so dosegle svoj namen.

Najprej si oglejmo

3. čebelarški tabor v Polhovem Gradcu

Vrhovi Polhograjskih dolomitov so se kopali v prvih žarkih jutranjega sonca dne 28. junija in oznanjali čez prijazno polhograjsko dolino prek barja do Krima in Mokrcja pravo poletno nedeljo. Za ta dan so pripravili čebelarji polhograjske čebelarške družine svoj tradicionalni tabor.

Prireditelji in organizatorji tabora so v tem prebujajočem se sončnem poletnem jutru z zadovoljstvom ugotavljali, da je že s tem zagotovljeno pol uspeha njihove prireditve in da trud za priprave ni bil zaman.

Žal pa je v to jutranje razpoloženje kanila kaplja grenčice med prireditelje, ker je moral odpasti strokovni del prireditve, ki je bil namenjen čebelarjem in prijateljem čebelarstva. Prireditelji bodo morali poiskati vzroke, zakaj sta ostala predavatelja brez ustreznega števila poslušalcev. Prav gotovo ne bo vzrok samo v tem, da je bil dan ko naročen za delo na senožetih, tudi ne samo v tem, da so dale čebele ob bogatem gozdnem medju čebelarjem dosti zaposlitve. Vzroki bodo še druge.

Zato je pa bil uspešnejši popoldanski veselilni del prireditve, ki je privabil predvsem mladino od blizu in daleč, kar je bila zasluga uspešne propagande. Po krajšem kulturnem sporedu s popularnim predavanjem za prisotne ter podelitvijo priznanja in nagrade za služnemu čebelarju ob 50-letnici njegovega čebelarjenja je začelo rajanje ob zvokih ansambla Lojzeta Slaka.

Značilen in morda edinstven čebelni panj pri nas, ki je stal ob vhodu v prireditveni prostor, je simboliziral prireditev. Skladno s tem bi pa morali paviljoni na veselilnem prostoru nuditi številnim obiskovalcem več čebelarškega vzdušja pri čemer pa komercialni moment ne bi prav nič trpel. To pa še posebno zato, ker je bil obisk tako številen.

Vsekakor je prireditev predvsem v gmotnem pogledu dobro uspela. V prihodnje bo pa po našem mnenju treba tudi več misliti na čebelarstvo propagandni del.

Prvi čebelarški tabor dolenskih čebelarjev

je priredilo čebelarško društvo Grosuplje 4. in 5. julija ob razvalinah gradu Boštanj pri Grosupljem.

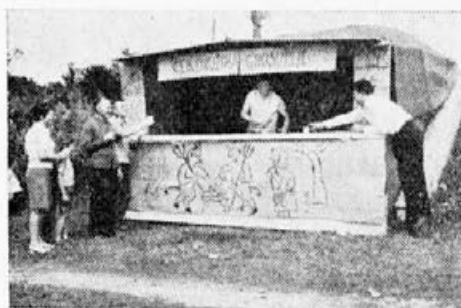
Dolenski čebelarji skorajda niso mogli izbrati bolj posrečenega kraja za svoj tabor, saj že sama okolica vsiljuje značaj taki prireditvi, ki zahteva seveda ustrezno vsebino. Ze sam Šenturski tabor v neposredni bližini prireditve, ki je bil postavljen na starodavnem

gradišču, govori mimo drugega, da je tu doma kmečko ljudstvo, ki v svoji preteklosti ni le branilo svoje zemlje pred raznovrstnimi osvajalci in zatiralci, ampak je hkrati tudi s pridom čebelarilo. Ljudsko izročilo pripoveduje, na kakšen originalen in domiseln način so se v tem taboru borili proti turškim osvajalcem, ko jih je fevdalna gospoda prepustila samim sebi. Ko so namreč braniteljem pošla že vsa sredstva, so začeli metati na Turke čebelne družine v kranjičih. Te so se razkačene zapodile v Turke in jih neusmiljeno pikale. Ker se jih niso mogli ubraniti, so jo odkurili preklinjajoč: »Kranjske muhe so pa hude, hude...«. Tako gre ustno izročilo iz rodu v rod.

V soboto, 4. julija, je pred boštanjskim gradom, ki je s svojim ožganim zidovjem samo še spomin preteklosti, viselo svinčeno nebo, iz katerega je lilo ko iz škafa. Na srečo so se popoldne oblaki razkadili in sonce se je začelo nasmihati prirediteljem. Tako je prireditev prvi dan lahko stekla po programu.

Polna dvorana (nekdaj grajsko gospodarsko poslopje) čebelarjev, prijateljev čebel in čebelarstva, med njimi pa dosti mladine, kar je posebno razveseljivo, je z največjo pozornostjo sledila predavatelju, čebelarskemu strokovnjaku, tov. Senegačniku, o čebelah in čebelarjenju. Sledilo je srečanje čebelarjev iz vseh sedmih družin povezano z ljudskim rajanjem. Zvečer je pa taborni ogenj in ognjemet oznanil daleč po Dolenjski začetek tabora in vabil prebivalstvo na jutrišnji dan sporeda.

Nedeljsko jutro je bilo oprano, ko so ob osmi uri zabrneli avtobusi proti Podsmreki, kjer je bilo odkritje spominske plošče dolenjskim čebelarjem, ki so padli v NOB. Umetniško izdelan spomenik padlim tovarišem čebelarjem na etnografskem muzeju v Podsmreki je priznanje in zahvala preživelih, ki bo nema priča še poznim čebelarskim rodovom. Z odkritjem je bil povezan seveda kulturni spored.

Za nedeljski popoldanski program je bilo vse nared, saj je bilo okoli 80 ljudi zaposlenih s pripravami in na sami prireditvi. Tudi popoldanski spored se je začel s kulturnim programom. Z izvirno veseloigro »Čebelar se ženi« v pristni dolenjski šegavosti — igrali so jo čebelarji in njihove družine — so vzbudili v prisotnih pravšno razpoloženje. Še pozdrav društvenega predsednika Marolta in predsednika ZCDS tov. Benedičiča, podelitev priznanj zaslužnim čebelarjem, in začelo se je veselo popoldne ob zvokih zabavnega ansambla med okusno pripravljenimi paviljoni. Da, med paviljoni, ki so nudili pravo čebelarsko vzdušje. Težko je reči, kateri je bil bolj pristno čebelarski in razkošen: ali tisti iz družine Velikih Lašč, ali stiške družine ali...

Še v pozni večer je odmevalo z razsvetljenega hriba boštanjskega gradu v vasi in gozdove Dolenjskega gričevja čebelarsko razpoloženje. Mobilizacija čebelarjev in manifestacija čebelarstva je na ta način dosegla svoj kulturni in gmotni namen.

M. Mencej

Čebelarška družina Gornji grad je praznovala svoj »Prvi čebelarški praznik«

V sodelovanju z Občinsko turistično zvezo, Krajevno skupnostjo Gornji grad in Turističnim društvom Gornji grad je Čebelarška družina Gornji grad priredila v dneh 25. in 26. julija »Prvi čebelarški praznik v Gornjem gradu.« Prireditvev je bila v zgradbi Prosvetnega društva v Gornjem gradu.

Prvi dan, v soboto 25. julija, je bila ob 17. uri odprta čebelarška razstava, razstava čebelarških pripomočkov in panjskih končnic. Razstava je bila prav zanimiva in ogledalo si jo je mnogo čebelarjev in drugega občinstva. Med razstavljenimi čebelarškimi pripomočki, ki so jih nekoč uporabljali čebelarji, je bilo tudi nekaj takih, ki jih nima niti Čebelarški muzej v Radovljici. Razstava je bila pomembna predvsem zato, ker je prvič v tej dolini opozorila občane na čebelarje, na njihovo organizacijo, jih obvestila o njihovi dejavnosti, o pripomočkih pri njihovem delu in o proizvodih čebelarjenja.

Zvečer so priredili večerno zabavo in uspel ognjemet ter tekmovanje v klasičnih plesih. Prvi par je prejel originalno sliko slikarja Horvata Jožeta-Jakija, vredno 2.500 din. Tudi drugi in tretji par sta bila nagrajena.

Drugi dan praznika, v nedeljo 26. julija, smo se preko Črnavca spuščali v dolino Drete, čudovito dolino, v katero gornjem delu leži mestece Gornji grad. Mestece z bogato zgodovino, ki je živelo že v rimskih časih, kjer je bil prvi sedež ljubljanske škofije, nekoč sedež okraja, ki pa je danes le še letoviški kraj. Po pravici je letoviški, saj živi stran od divjega utripa življenja v mestih ob prometnih cestah, krog in krog obdano od neskočnih smrekovih in jelovih gozdov. Tu je raj za domače čebelarje, saj jim narav s prav redkimi izjemami leto za letom poklanja bogato skladko bero.

In v tem blaženem kraju je vzniknila misel, prirediti čebelarški praznik. Zeleli so čebelarji opozoriti na svoj obstoj, opozoriti javnost na svojo delo, z razstavo prikazati soobčanom in tujim gostom, kdo so, kaj delajo in kakšni so proizvodi njihovega truda. Gonična sila pri tem je bil neutrudni tajnik Čebelarške družine Gornji grad.

Na prostranem prostoru dela nekdanjega škofovskega gradu je bil urejen veselični prostor. Številne trdne lesene mize in klopi ter lični, v obliki čebelnjakov s panji urejeni paviljoni več krajevnih družbenih organizacij, so nudili prijeten pogled na ves ta prostor in na valovanje številnih obiskovalcev.

Dopoldne je bil v dvorani Prosvetnega društva predvajan ruski film o življenju čebel. Ogledalo si ga je kakih 100 obiskovalcev. Da jih ni bilo več, je bil kriv verjetno rahel dež, ki je rosil dopoldne nekaj časa. Popoldne je sijalo sonce in veselični prostor je oživel. Za prijetno razpoloženje obiskovalcev in plesa željne mladine pa tudi odraslih, je zelo dobro skrbel ansambel »Ravenski kovinarji«. Zvečer so žrebali vstopnice za razne nagrade. Prva nagrada je bila vikend hišica Lesne obrti »Smreka« v Gornjem gradu.

Čebelarška družina Gornji grad je z odličnim uspehom položila izpit. Dokazala je, da je sposobna vzeti krmilo v svoje roke, zaživeti samostojno življenje društva. Skupno z družinami, ki delujejo na območju Drete in Gornje Savinjske doline, na območju občine Mozirje, bi tvorile močno čebelarško enoto. Saj delujejo tu čebelarške družine Gornji grad s 24 člani in 505 čebelnimi družinami, Ljubno s 23 člani in 370 družinami, Luče z 11 člani in 119 družinami, Mozirje z 72 člani in 802 družinami, Solčava s 17 člani in 137 družinami ter Tirosek z 19 člani in 188 družinami. Skupno je torej v občini Mozirje 166 članov z 2.121 čebelnimi družinami. Taka močna enota bi laže zadovoljevala želje in potrebe svojih članov, v organizacijskem pogledu bi poslovala točneje in hitreje. Pri morebitnem njihovem prizadevanju po ustanovitvi samostojnega društva bi jim moglo po potrebi pomagati Čebelarško društvo v Celju ali pa tudi naša Zveza.

Gornjegrajčani žele, da bi ta njihov »Čebelarški praznik« postal tradicionalna prireditvev, ki bi bila vsako leto na tretjo soboto in nedeljo v mesecu juliju. Prepričani smo, da se jim bo ta želja izpolnila, zlasti še, če bodo umeli pritegniti k sodelovanju še širši krog čebelarjev. Tako bi lahko svojo prireditvev še popestrili in obogatili.

Boris Modrijan

Najbrže je območje **Limbuša pri Mariboru** na moč pravšno za čebele in čebelarjenje, saj ima družina Studenci-Pekre kar 43 organiziranih čebelarjev in 33 podpornih članov. Svoje čebelarske kadre pa skuša pomladiti z dvema čebelarskima krožkoma pri šoli v Limbušu in v Studencih. Prizadevnost in svojo sposobnost je družina pokazala na proslavi ob

25-LETNICI OBSTOJA dne 2. avgusta

Tudi tu se je prirediteljem nedeljsko jutro nasmejalo, ko so neumorni člani v sončnih žarkih pripravljali vse potrebno za svečani in veselični del proslave sredi zelenja na prostoru TV Partizan v Limbušu, kar je privabilo mnogo prijateljev čebelarstva iz bližnje in daljnje okolice.

Da bi že predhodno seznanili širšo javnost o svojih prizadevanjih v 25. letih in s čebeljim življenjem, so dali v tisk lično brošurico v več kot tisoč izvodih, katero so priložili vabilom. Škoda da v tej brošurici manjka poglavje o prehranbeni in zdravilni vrednosti čebeljih proizvodov, kar pa je nadoknadil v svojem predavanju predsednik družine Bruno Krištof na samem svečanem delu proslave.

Kot posebnost in novost v naših čebelarskih organizacijah moramo omeniti razvitje družinskega prapora, ki je mikavno izdelan in lepo simbolizira emblem mednarodne organizacije čebelarskih društev in združenj Apimondie, katerega je namesto službeno zadržanega predsednika občinske skupščine Maribor tov. Žlendra razvil tajnik skupščine. S trakovoma čebelarskega društva Maribor in SO Maribor ter z zlatimi in srebrnimi žeblički na držalu so krili nabavo svoje zastave. Vsekakor je razveseljivo, da je družina znala zainteresirati za svojo dejavnost in opozoriti na pomembnost čebelarstva tudi družbeno politične dejavnike.

Bronaste plakete Antona Janše na lesenem podstavku so v znak priznanja podelili zaslužnim čebelarjem in nekaterim družinam ter organizacijam. Posebno zaslužni so pa prejeli odlikovanje Antona Janše II. in III. stopnje.

Pevski zbor »Kurilnica« iz Studencev je s svojim petjem narodnih pesmi popestril vsebinsko bogat slavnostni del prireditve, za kar imata največ zaslug predsednik Krištof in tajnik Habič.

Po svečani proslavi so čebelarji in prijatelji čebelarstva ob zvokih glasbe še pozno v noč proslavljali svoj praznik.

M-M-j.

Čebelice majhne — vloga velika,
marljivost nadvse je njena odlika,
od zore do mraka skrivnostno brehči,
prah cvetni nabira, z njim v panj odleti.

Od pridnih čebelic lahko se učimo,
v vzajemnosti čudo lahko naredimo,
dolžnost če svojo vsakdo stori,
žlahntnih sadov deležni smo vsi.

Vsak čebelar, ki čebele goji,
uživa ob njih in z njimi živi,
če pa mu suša kdaj ponagaja,
skrbeče jih z vodo sladkorno napaja.

Čebelarski družini Studenci-Pekre je za 25-letnico obstoja podaril KNEZ naslednjo pesem

PRAVOČASNO SMO ZAČELI S PRIPRAVAMI ZA 200-LETNICO SMRTI ANTONA JANŠE DOGOVOR S PREDSTAVNIKI AVSTRIJSKIH ČEBELARJEV

Zapisnik o sestanku predstavnikov avstrijskih in slovenskih čebelarških organizacij za izdelavo skupnega delovnega programa prireditve I. 1973 ob 200-letnici smrti Antona Janše na Dunaju, dne 6. junija 1970 v dvorani Republiške gospodarske zbornice v Ljubljani.

Navzoči:

Kot gostitelja:

dr. inž. Peter Gregorc, podpredsednik Sveta za kmetijstvo, živilsko industrijo in zadrugištvu Republiške gospodarske zbornice,
inž. Ivan Sitar, uslužbenec Republ. gospod. zbornice,

Zborovalci:

Alois Tropper, predsednik Avstrijske zveze čebelarjev,
Ferdinand Brückner, sekretar Avstrijske zveze čebelarjev,
Rudolf Richter, predsednik Deželne zveze za čebelarstvo mesta Dunaj,
dr. Ernst Priessnitz, predsednik Deželne zveze za čebelarstvo Koroške,
Walter Lack, član I. O. Deželne zveze za čebelarstvo Nižje Avstrije,
Valentin Benedičič, predsednik Zveze čebelarških društev za Slovenijo,
Boris Modrijan, tajnik Zveze čebelarških društev za Slovenijo,
Martin Mencej, član I. O. Zveze čebelarških društev za Slovenijo,
Tone Kovačič, član I. O. ZČDS,
Konrad Seifert, član I. O. ZČDS,
Anton Špendav, predsednik Čebelarške družine Breznica.

Gosti:

dr. Heinrich Riesenfeld, generalni konzul Republike Avstrije,
dr. Hugo Pehani, direktor Biološkega inštituta Medicinske fakultete,
Aleš Mižigoj, direktor Trgovskega podjetja »Medex«,
dr. Ksenija Rozman, umetnostni zgodovinar.

Zastopnika tiska in televizije:

France Jeras za Časopisno podjetje »Delo«,
Bibijana Meško za časopis »Kmečki glas«,
ekipa ljubljanske televizije.
ad 1.

Skupni sestanek odpre s pozdravnim nagovorom dr. inž. Peter Gregorc kot predstavnik Republiške gospodarske zbornice. V svojem nagovoru pozdravi goste iz Avstrije in predstavnike domače čebelarške organizacije, ter se zahvali generalnemu konzulu Republike Avstrije gospodu dr. Heinrichu Riesenfeldu, da je s svojim obiskom počastil sestanek, na katerem se bo razpravljalo o pripravi slovesnosti, ki bodo prirejene v počastitev spomina na našega velikega rojaka-čebelarja Antona Janšo, tako v Sloveniji kot tudi v Avstriji. Izrazi željo, da naj bi tudi današnji sestanek prispeval k ožji povezavi in poglobitvi prijateljskih stikov čebelarjev obeh dežel.

Za njim pozdravi zborovalce v imenu Avstrijske zveze čebelarjev gospod Alois Tropper. Zahvali se za lep sprejem in omeni, da smo že doslej imeli sodelovanje med avstrijskimi in slovenskimi čebelarškimi organizacijami pri zatiranju pršičavosti in hude gnilobe čebelje zalege. Izrazi željo, da bi se to sodelovanje nadaljevalo, se še razširilo in poglobilo v obojestransko korist.

Prireditve, ki jih bomo organizirali v proslavo 200-letnice smrti Antona Janše, bodo imele bolj manifestativen značaj, sodelovanje pa naj bi se razvijalo tudi v tej smeri, da bi bilo učinkovito tudi v ekonomskem pogledu. V razmotrivanju o tržišču z medom poudari predvsem to, da se od vzhodnih držav edino v Jugoslaviji cena medu formira na podlagi načela ponudbe in povpraševanja. Zato med, ki ga izvažajo Jugoslavija na zunanje tržišče, ne kviri cene avstrijskemu medu. Pri tem izreče priznanje Trgovskemu podjetju »Medex«, da vzdržuje kolikor toliko stalne cene medu.

Predsednik Valentin Benedičič pozdravi v imenu Zveze čebelarških organizacij Jugoslavije in Zveze čebelarških društev za Slovenijo predsednika Avstrijske zveze čebelarjev gospoda Aloisa Tropperja in njegovo gospo soprogo ter vse predstavnike avstrijskih čebelarških organizacij. Zahvali se jim, da so se odzvali povabilu, začeli jim, da bi se dobro počutili pri nas, da bi bil delovni sestanek uspešen in da bi odnesli domov s seboj najboljše vtise.

Obžaluje, da se vabilu iz tehničnih razlogov nista mogla odzvati podpredsednik Apimondije in direktor Dokumentacijske centrale Apimondije gospod prof. dr. Jaroslav Svoboda in tajnik Češkoslovaške zveze čebelarjev gospod Stanislav Kodon, pa tudi ne podpredsednik Avstrijske zveze čebelarjev gospod Hans Hutsteiner.

Poudari, da je delovni sestanek v veliki meri rezultat ciljev, ki jih zasleduje pri svojem delu Mednarodna zveza čebelarških združenj — Apimondia. Po mednarodnem čebelarškem kongresu v Pragi l. 1963 smo ustanovili doma Zvezo čebelarških organizacij Jugoslavije, ki je bila že prvo leto po ustanovitvi sprejeta na XX. Mednarodnem čebelarškem kongresu v Bukarešti v članstvo Apimondije.

Po kongresu v Pragi je začela naša Zveza navezovati stike s čebelarškimi organizacijami v sosednjih deželah, predvsem v Avstriji. Z avstrijskimi čebelarji smo se prvič srečali na zveznem sestanku vzrejevalcev avgusta 1964 na Dunaju ob priložnosti mednarodne vrtnarske razstave, v okviru katere je bila prirejena tudi zanimiva čebelarška razstava. Nato smo se sestali avgusta leta 1965 na Breznici ob otvoritvi Janševega čebelnjaka. Se istega leta jeseni so se udeležili nekateri zastopniki naše organizacije delovnega sestanka deželnih referentov za zdravstvo čebel na čebelarški šoli v Gradcu. Razpravljali smo o možnostih skupnega zatiranja pršičavosti čebel. Že takoj naslednje leto 1966. v mesecu marcu smo sklenili v Mariboru z Avstrijsko zvezo čebelarjev pismeni dogovor o skupnem zatiranju pršičavosti čebel in hude gnitobe čebelje zalege. Dogovor ima stalni značaj. Poleg tega so se udeležili nekateri naši vzrejevalci tečaja za vzrejo matic v Gradcu. Vrstili so se še drugi sestanki, medsebojni obiski in izleti. Tako so se ustvarila v zadnjih letih številna osebna poznanstva in prijateljstva, kar je osnovni pogoj za uspešno sodelovanje.

Vodstvo Avstrijske zveze čebelarjev je bilo vedno pripravljeno za sodelovanje. Ves čas medsebojnih stikov ni prišlo do nobenih nesoglasij. Z današnjim dnem pa širimo sodelovanje tudi na čebelarško kulturno področje, na katerem imamo v čebelarški zgodovini marsikaj skupnega.

Zaključni z željo, da bi razpravljali o predloženem osnutku programa skupnih spominskih proslav ob 200 letnici smrti Antona Janše leta 1973, da bi v razpravi posredovali k osnutku svoje misli in predloge, da bo sprejeti program zares rezultat naših skupnih prizadevanj.

Zahvali se Republiški gospodarski zbornici, da je z razumevanjem ljubeznivo odstopila prostor za delovni sestanek, še posebej pa generalnemu konzulu Republike Avstrije gospodu dr. Heinrichu Riesenfeldu, da je počastil sestanek s svojo udeležbo.

Generalni konzul gospod dr. Heinrich Riesenfeld izrazi svoje veliko in odkritosrčno veselje nad tem, da obstoja že dolgo tesno in prijateljsko sodelovanje med posamezniki in organizacijami, ki se v Avstriji in Sloveniji ukvarjajo s čebelarstvom. To potrjuje današnji sestanek. Pozdravlja ga najtopleje tako kot vsako obliko sodelovanja med svojo domovino in deželo, v kateri ima čast zastopati Avstrijo. Smatra kot najvažnejšo svojo nalogo, sodelovati pri tem, da bo to sodelovanje vedno mnogovrstnejše, obsežnejše in intenzivnejše.

V tem posebnem primeru ga zlasti veseli, da lahko ugotovi, da življenjsko delo Antona Janše jasno kaže, kako zelo so ljudje slovenske narodnosti tudi že v precej preteklem času prispevali k napredku v življenju prebivalstva velike državne tvorbe, ki je takrat obstojala in ki je obsegala tudi današnjo Slovenijo in današnjo Avstrijo in da so ti ljudje in njihovo delovanje dobili zaslužen priznanje. Dejstvo, da nameravamo sedaj v Avstriji in Sloveniji skupno praznovati spomin na tega velikega Slovenca, katerega delovanje na Dunaju je oplodilo važen del kmetijstva, dokazuje povezanost med avstrijskim in slovenskim ljudstvom tudi na tem področju.

Direktor Trgovskega podjetja »Medex« Aleš Mižigoj v svojem nagovoru pozdravi predstavnice Avstrijske zveze čebelarjev in Deželne zveze čebelarjev za mesto Dunaj. Omeni, da je njihovo podjetje specializirano za promet z medom in drugimi čebelarškimi proizvodi ter preskrbo čebelarjev z reprodromaterialom. Trudi se, da v okviru tržnih pogojev kar najbolje vnovči med in druge proizvode na eni strani ter oskrbuje čebelarje z reprodromaterialom na drugi strani. Doda, da mora pri tej priliki žal ponovno izraziti svoje mnenje, da naša skupnost nima posluha za čebelarstvo dejavnost. Pri tem misli predvsem na obremenitev reprodukcijskega materiala s prometnim davkom, ki s tem zelo podraži posamezne artikle.

Sodelovanje z Zvezo čebelarških društev za Slovenijo je posebno v zadnjih letih zelo uspešno in pričakuje, da bo to tudi v prihodnosti, saj je to potrebno in koristno za čebelarje, Zvezo kot za njihovo podjetje. Pripomni, da jih večkrat kritizirajo čebelarji ter

posamezna društva in družine, da ne skrbje za dobro vnovčenje medu oziroma, da slabo plačujejo med. Take kritike da so povsem neutemeljene. Kot gospodarska organizacija morajo poslovati po tržnih pogojih doma kot v tujini. Razumljivo je, da cen ne morejo postavljati preko listih, ki so še ekonomsko opravičene. Želi gostom iz Avstrije kakor tudi tovarišem iz Zveze čebelarških društev veliko uspeha pri skupni organizaciji proslave 200 letnice smrti velikega slovenskega čebelarja Antona Janše.

ad 2.

Predstavniki obeh zvez se zedinijo, da bodo sestanki, ki bodo morda potrebni, izjemoma v Sloveniji in Avstriji. Predsedoval jim bo v Sloveniji vsakokratni predsednik Zveze čebelarških društev za Slovenijo, v Avstriji pa vsakokratni predsednik Avstrijske zveze čebelarjev. Za tajnika prireditvenega odbora se zadolžita za Slovenijo tajnik Zveze čebelarških društev za Slovenijo, za Avstrijo tajnik Avstrijske zveze čebelarjev. Člane prireditvenega odbora imenuje vsaka organizacija za svoje področje.

ad 3.

Predsednik Valentin Benedičič prebere in obrazloži osnutek skupnega delovnega programa prireditev leta 1973 ob 200-letnici smrti Antona Janše na Dunaju.

SPOMINSKE PROSLAVE LETA 1973

Spominske proslave naj bi bile v rojstnem kraju Antona Janše na Breznici in v kraju njegove smrti na Dunaju.

a) spominske proslave na Breznici

Organizator: Zveza čebelarških društev za Slovenijo v sodelovanju z Avstrijsko zvezo čebelarjev in z Deželno zvezo za čebelarstvo na Koroškem.

Trajanje proslave: en in pol do dva dni.

Prvi dan proslave

1. Slovesno pobratenje Deželne zveze za čebelarstvo mesta Dunaj, ki deluje v kraju, kjer je Anton Janša umrl, s Čebelarškim društvom Radovljica — Čebelarško družino Anton Janša na Breznici, ki deluje v kraju, kjer se je Anton Janša rodil.

2. Slovesna otvoritev spominske sobe Antona Janše in njegovih bratov Lovrenca in Valentina v Čebelarškem muzeju v Radovljici.

3. Skupna večerja.

Pripombe:

ad 1. Sestava predloga za celotno proceduro pobratenja.

ad 2. V spominski sobi Antona Janše naj bi bil Anton Janša prikazan ne samo kot čebelar, temveč tudi kot risar in slikar skupaj z bratom Lovrencom in Valentinom.

Ureditvev spominske sobe naj bi bila predvsem naloga slovenske čebelarke organizacije, uprava čebelarškega muzeja in umetnostnega zgodovinarja (dr. Ksenija Rozman).

Zbiranje dokumentacije:

Iz matičnih knjig o rojstvu oziroma krstu (fotokopije);

Iz vpisnega protokola v bakrorezno in risarsko šolo na Dunaju leta 1766 oziroma 1767 ter fotokopije risb oziroma slik vseh treh bratov.

Dekret cesarice Marije Terezije o namestitvi za c. kr. učitelja čebelarstva, morebitne druge listine, podatki o smrti itd. (fotokopije).

Pri zbiranju listin in risb, ki so zelo verjetno dosegljive na Dunaju, bo zelo dobrodošla pomoč zlasti sekretarja Avstrijske zveze čebelarjev g. Ferdinanda Brücknerja.

V spominski sobi bo tudi maketa rojstnega doma A. Janše s čebelnjakom, kak kos originalnega pohištva in čebelarška literatura A. Janše v vseh jezikih, v katerih je do zdaj izšla.

Umestno bi bilo, da bi bila v tej sobi vsaj prikazana tudi znamenita čebelarška strokovnjaka-sodobnika A. Janše: Peter Pavel Glavar in Matej Furlan. O življenjskih podatkih Mateja Furlana so v toku raziskave na terenu.

Drugi dan proslave

Čebelarški tabor

Dopoldan:

1. govori oziroma predavanja predstavnikov čebelarških organizacij;
2. folklorni nastopi slovenskih in avstrijskih (koroških) kulturno prosvetnih organizacij;

3. alegorični prikaz enotnosti in bratstva čebelarjev iz udeleženih dežel (vsi nastopajoči in predstavniki čebelarških organizacij);

4. podelitev odlikovanj;

5. odkritje skupne spominske plošče na rojstni hiši Antona Janša.

Popoldan:

Zabavna družabna prireditve

b) Spominske proslave na Dunaju

Organizator: Avstrijska zveza čebelarjev itd.

Pripomba: govore poslati naprej zaradi prevoda in razdelitve med udeležence.

Vloga in naloge Saveza pčelarskih organizacij Jugoslavije bo obravnavana na seji izvršnega odbora Saveza.

Zapisnik o seji s programom proslav objaviti v Slovenskem čebelarju in drugih čebelarških listih Saveza.

Po prečitaniu in obrazložitvi osnutka je doseženo soglasje, da naj se prirede proslave tako na Breznici, kraju rojstva Antona Janše, kakor tudi na Dunaju, kjer je Anton Janša umrl.

Predsednik Alois Tropper nato izjavi, da naj proslavo na Breznici organizira Zveza čebelarških društev za Slovenijo. Sicer pa naj bo sodelovanje čim širše in zajame naj vso Slovenijo in vso Avstrijo. Skuša naj še zbrati dokumentacijo o življenju in delovanju Antona Janše, ki doslej še ni poznana. Hkrati naj se razišče pomen njegovih bratov Lovrenca in Valentina. Za to bodo potrebne temeljite raziskave v raznih arhivih, predvsem na Dunaju. Prirede naj se folklorne prireditve, ki naj še podkrepijo tesno sodelovanje obeh zvez. Počaste naj se osebe, ki so zaslužne za čebelarstvo, zlasti z ozirom na Antona Janša. Na rojstni hiši Antona Janše naj se odkrije skupna spominska plošča.

Leto 1973 naj se proglasi za Janševo leto. Priredili bodo takrat razna tekmovanja koč n. pr. za najboljšo publikacijo o Antonu Janši v strokovnih listih. Izdelali bodo posebno spominsko Janševo plaketo, o katere priznanju naj odloči mešana komisija obeh zvez. Organizirali naj bi večdnevno izmenjavo čebelarjev. Vse publikacije o Antonu Janši, ki bodo izšle v tem letu, naj bi medsebojno izmenjavali in objavili v strokovnih listih. Poglobli naj se izmenjava izkušenj, predvsem s področja izobraževanja, vzreje matic, zdravstva i. p. Propaganda za Janševe proslave se mora v čebelarških listih pričeti že v l. 1972, da bodo vsi čebelarji vedeli, kaj se bo dogajalo na Breznici in na Dunaju.

Predsednik Benedičič meni, da naj bi bila na Breznici tudi čebelarška razstava, na kateri naj bi razstavljalci prikazali svoje izdelke, ki bi bili ocenjeni in najboljše odlikovani. Pripomni, da bomo zapisnik s sklepi poslali tudi gospodu prof. dr. Svobodi, predsedniku Dokumentacijske centrale Apimondie. Predlagali bomo, da bi proslavo objavili tudi v svetovnih čebelarških listih.

Glavni urednik Martin Mencej meni, da bi morda za propagando proslave uporabili Apiacto.

Član IO Zveze Konrad Seifert pripomni, da imamo o Antonu Janši kratko igrico, ki bi jo lahko prevedli v nemščino in bi jo morda igrali tudi na Dunaju.

Član IO Zveze Tone Kovačič sporoči, da bodo današnji sestanek prikazali tudi na ljubljanski televiziji ob 20. uri.

Ob zaključku povabi predsednik Tropper udeležence na obisk srečanja avstrijskih čebelarjev, ki bo 20. septembra t. l. v Leibnitzu. Tam bo priložnost za nadaljne razgovore, predstavniki slovenske zveze pa bodo lahko spoznali predstavnike avstrijskih deželnih zvez čebelarjev.

ad 4.

Sklepi:

1. Sprejme se skupni delovni program prireditve leta 1973 ob 200-letnici smrti Antona Janše na Dunaju.

2. Zveza čebelarških društev za Slovenijo bo do 20. septembra t. l. izdelala predlog poteka pobratenja med Deželno zvezo za čebelarstvo mesta Dunaj in Čebelarškim društvom Radovljica — Čebelarško družino Anton Janša na Breznici.

3. Čebelarskega srečanja v Leibnitzu dne 20. septembra t. l. naj bi se udeležili tudi zastopniki deželnih čebelarških zvez.

*

Po dopoldanskem sestanku so avstrijski gostje v spremstvu predsednika Valentina Benedičiča in računovodje Jožeta Wallasa obiskali ljubljanski grad, od koder so si ogledali pestro panoramo Ljubljane in njene bližnje in daljnje okolice, nato pa znanega čebelarja in vzrejevalca matic Alojza Bukovška na Golem Brdu pri Medvodah. Obisk je potekel v prijetnem prijateljskem kramljanju.

Drugi dan, v nedeljo, je bil določen za izlet na Gorenjsko. Goste so spremljali predsednik Benedičič, tajnik Modrijan ter člani IO Zveze Anton Verbič, Tone Kovačič in Jože Wallas. Izletniki so najprej obiskali čebelnjak pokojnega člana IO Zveze in predsednika Čebelarskega društva Radovljica Franca Resmana na Gorici pri Radovljici. Skriti v zavetju bujnega drevja stoje tam osamljeni, lepo poslikani panji moža, ki se je v svojem življenju ves posvetil naši čebelarški organizaciji z vso ljubeznijo deloval za ustanovitev, obstoj in rast Čebelarskega muzeja v Radovljici. Tujim in domačim ekskurzijam je razkazoval muzej in jih vodil tudi na Zelenico. Z enominutnim molkom smo počastili njegov spomin. Šklepet sprožilcev kamer je zaključil ta obisk.

Pot nas je nato vodila v rojstni kraj Antona Janše na Breznico. Ogledali smo si njegov čebelnjak in kraj njegove rojstne hiše. Tudi tu so naši gosti vneto pritiskali na sprožilce.

Po kratkem zadržanju smo nadaljevali pot na Rodino, na obisk k znanemu, resnemu čebelarju, vzrejevalcu matic in sograditelju naše plemenilne postaje na Zelenici, Ivanu Rodmanu. Ogledali smo si njegov lepi, vzorno urejeni čebelnjak. Gosti so si z zanimanjem ogledali zlasti njegovo notranjost in čebelarški pribor, ki je bil razmeščen po njej. Seveda so tudi vse to vestno shranile njihove kamere.

Tu se nam je pridružil še tovariš Rodman s svojo hčerkico in nadaljevali smo pot na plemenilno postajo. Tam nas je z veseljem in ponosom hkrati pričakal vodja plemenilne postaje in njen sogradilec, vzrejevalec Ciril Jalen. Pripravil nam je zakusko in v veselem razpoloženju, za katerega je skrbel predvsem naš Jože, nam je hitro potekel čas. Na plemenilni postaji še ni bilo dosti obljudenih hramčkov. Zima se je zavlekla daleč v pomlad in v globelih nad nami se je še belil sneg. Vdeli smo sad dela dveh požrtvovalnih, nesebičnih mož-čebelarjev, ki sta ogromno svojega truda in časa posvetila naši skupni želji, zgraditvi plemenilne postaje na Zelenici. Ob vrnitvi smo po dolini Završnice in ob jezeru srečavali številne izletnike, ki so svoj nedeljski oddih preživljali v tej skriti, tihi dolini v obšrčju Karavank, ki jo v višini 1100 m zaključuje naša plemenilna postaja.

Po kosilu v Radovljici smo si ogledali Čebelarški muzej v Radovljici, kjer nas je iz prijaznosti pričakovala ravnateljica muzeja Maruša Avguštin. Muzej je nudil našim gostom mnogo zanimivega, novega in pristno našega, ki je odraz razvoja čebelarstva v domovini naše sivke.

Iz Radovljice smo ubrali pot proti Bohinjski Bistrici. Tam smo si ogledali čebelnjak vzrejevalca matic inž. Uroša Vidmarja. Žal ga nismo dobili doma, ker o našem obisku po naključju ni bil obveščen. Po kratkem postanku pri čebelnjaku smo zato krenili proti zadnjemu cilju naše poti — Bledu. Gostje so bili vzhičeni nad lepoto bisera naše zemlje. Prepolni lepih vtisov in očarani od lepega sprejema so gosti zaključili izlet. Predsednik Tropper je s svojo soprogo odpotoval v Celovec, ostali pa so se z nami vrnili v Ljubljano.

V ponedeljek, 8. junija, so se v Narodni galeriji sestali na zadnjem sestanku gospodje Ferdinand Brückner, Walter Lack in Rudolf Richter s predsednikom Benedičičem in dr. Ksenijo Rozman, kjer so se v daljšem razgovoru dogovorili o pomoči, ki jo bodo dr. Rozmanovi nudili na Dunaju, ko bo tam v raznih arhivih iskala podatke o Antonu Janši in njegovih bratih Lovrencu in Valentinu.

S tem je bil zaključen obisk predstavnikov avstrijskih čebelarških organizacij s predstavniki naše Zveze. Sestanek je ponovno potrdil prijateljsko sodelovanje med našo in avstrijsko čebelarško zvezo. Ustvaril je pogoje za nadaljnje poglobljanje dobrih sosedskih odnosov, ki so lahko le v korist čebelarstvu v obeh deželah.

Boris Modrijan

FRANC KALČEVIČ

V novembru mesecu lanskega leta je umrl tragične smrti čebelarški strokovnjak in dolgoletni predsednik čebelarstva družine Vinica, Franc Kalčevič.

Pokojni Franc se je rodil v Učakovcih pri Vinici dne 7. 9. 1913. Začel je čebelariti leta 1928. Z vsotvorno in ljubeznivo do čebel se je oprijel čebelarstva. Član čebelarstva organizacije je postal leta 1933. V čebelarstvu sposobnostih je hitro napredoval in postal strokovnjak. S svojimi izkušnjami je bil vedno pripravljen pomagati in dajati dobre nasvete drugim čebelarjem. V organizaciji je bil delaven in aktiven. Ni bilo sestanka niti predavanja brez njegove navzočnosti. Zgradil je moderen čebelnjak, ki sodi med najsodobnejše v Sloveniji.

Pokožnik je bil znan in spoštovan med ljudmi kot dober in napreden gospodar. Na njegovem pogrebu se je zbrala velika množica ljudi. Z žalostjo smo se poslovili od svojega predsednika vsi člani naše družine, pa tudi več članov čebelarstva društva Črnomelj. Trajen spomin naj bi ostal vedno med nami.

Slava njegovemu spominu!

Čebelarstva družina VINICA

PETER KRAGELNIK

V mesecu februarju je prenehalo biti srce člana Čebelarstva družine Ravne na Koroškem Petra Kragelnika iz Dobje vasi št. 1, star 65 let.

Kar nismo mogli verjeti kruti resnici, da Petra ne bo več med nami, saj je minulo le nekaj dni, od kar smo se še skupaj veselili na »čebelarški pustinj« v Kotljah.

Čebelice je vzljubil v rani mladosti, jih pomagal opravljati sosedom čebelarjem, sam pa si je nabavil okoli 30 AŽ družin, ki jih je postavil na treh stojiščih. Vsa leta je bil

član čebelarstva organizacije in zvest naročnik Slovenskega čebelarja.

Pred upokožitvijo je delal kot zidar v prevaljski papirnici, žal pa je pokojnino s čebelicami le kratko časa užival.

Njegove čebele bo v prihodnje oskrboval njegov zet, obiskovale pa ga bodo na njegovem grobu na Barbari ne daleč od njegovega prejšnjega doma.

Koliko je bil med ljudmi priljubljen, je najbolje pokazal lep sprevod na njegovi zadnji poti, ob odprtem grobu pa se je od njega v imenu Čebelarstva družine Ravne na Koroškem poslovil blagajnik tov. Mager.

Vsi ga bomo pogrešali in ohranili v lepem spominu.

Čebelarstva družina Ravne na Koroškem

STANE KOŠČAK — BIRT

Takoj po novem letu 1970, na dan občnega zbornice družine, je čebelarstva družina Krka izgubila svojega dolgoletnega predsednika in svetovaleca tov. Stankota Koščaka. Umrl je za posledicami lovske nezgode; pri iskanju divjadi je padel med skale in dobil možgansko krvavitev.

Pokožnik Koščak se je rodil 8. 7. 1897 v Gabrovčju, p. Krka, v delavski družini. Izučil se je za krojača, nakar se je leta 1919 priženil na novi dom v Podbukovje. V zakonu se mu je rodilo 10 otrok — 5 sinov in 5 hčera — od katerih je živih še 8 in so vsi razen najstarejše hčerke ustanovili svoje družine in svoje domove. Sedaj je doma samo najstarejša hčerka ter z materjo oziroma pokojnikovo vdovo oskrbuje njegove ljubljene čebele. Pokojnik je bil velik ljubitelj narave, zato je že zgodaj stopil v čebelarstva vrste. Čebelaril je nad 40 let, bil pa je tudi od mladih let član in dolgoletni predsednik lovske družine Krka. Bil je neutrudljiv družbeni delavec, med vojno aktivist, po vojni pa član vseh družbenih organizacij oziroma član upravnih odborov, predsednik krajevne skupnosti Krka itd.

Res je imel zelo malo prostega časa; pred vojno je skrbel s svojim delom (imel je krojaško obrt) za številno družino, po vojni pa je imel razen svojega dela še razne družbene obveznosti, tako da mu je za čebele ostalo zelo malo časa. Pa vendar je vsak prosti trenutek izkoristil pri svojih ljubljenih čebelah, kjer se pozabi na vse skrbi in težave, kakor se je sam velikokrat izrazil. Leta 1968 je bil za zasluge na področju čebelarstva odlikovan z redom Antona Janše III. stopnje.

Čebelarica družina Krka ga bo težko pogrešala, ohranila pa ga bo v lepem in trajnem spominu.

Za čebelarico družino Krka
Stanko Purkat

UMRLIM ČEBELARJEM POSAVJA V SPOMIN

Zadnja leta si je neizprosna smrt izbrala svoje žrtve med najboljšimi čebelarji Posavja ter med vidnimi funkcionarji čebelarice družine Krško.

Zelimo se jih spomniti v osmrtnici v našem glasilu in se jim zahvaliti za njihovo plodno in požrtvovalno delo na področju čebelarstva v Posavju.

IVAN KARTUŠ iz Ivandola nad Leskovcem

Zapustil nas je 25. 1. 1968 v 79. letu starosti.

Prve nauke o čebelarstvu je prejel od učitelja Černeja, ki je služboval v Leskovcu pri Krškem. Nauke je prejel posredno po svojem sinu Ivanu, ki je hodil v šolo v Leskovec in ki ga je učitelj Černe navdušil, da si je zaželel čebele. Prepričal je očeta, da mu je leta 1925 kupil dva kranjčica. Pridno sta rojila in leta 1929 sta prešla že na čebelarjenje v AZ panjih. Postal je vnet član Čebelarkega društva v Leskovcu. S sinom sta obiskovala vsa čebelarska predavanja, razne tečaje, tako da sta oba postala zelo sposobna, vneta čebelarja.

Sama sta si postavila zelo ličen čebelnjak za 16 AZ panjev, ki ga vidimo na sliki. V njem sta čebelarila pred in po 2. svetovni vojni. Zlasti pokojnik je skrbel, da je bil čebelnjak vedno vzorno urejen. Tudi dan-današnji, ko čebelarji v njem vnuk Franc, je lahko vsem za vzgled.

Pri njem so se zbirali mladi čebelarji, kjer so poslušali besedo izkušenega in navdušenega čebelarja ter si ogledovali moč-

ne in dobro oskrbovane čebelne družine. Vzoren red ter topla beseda sta znala navdušiti mladi čebelarski rod.

Leta 1945 se je končalo trpljenje slovenskega prisilnega delavca in z družino se je srečno vrnil v svoj oropani, prazni dom, brez oken in vrat. Tudi lepega čebelnjaka in čebel ni bilo več. Našel jih je v eno uro oddaljenem Zadovinku, kamor si jih je predstavil nemški naseljenec Kočevar.

S sinom sta pričela na novo čebelariti v svobodni domovini. Uredili so si dom, predstavili čebelnjak, naselila panje in vse uredila še lepše in z veliko ljubeznijo. Pokojni se je takoj vključil v čebelarsko organizacijo in zopet so se pri njem zbirali čebelarji, zopet je bil njegov čebelnjak najlepši daleč naokoli, čebelni panji pa vzorno oskrbovani.

Tiho in mirno, kakor je bilo vse življenje pokojnega, je odšel od nas. Spomin nanj je še svetel in živ, čebele pa so v vestnih rokah vnuka Franca. Vse je tako urejeno kot nekoč, povsod vladata red in skrb, prežeta z ljubeznijo do domačije in do čebel.

Lep barvni napis na čebelnjaku opozarja mimoidoče.

Čebele ljudem:

Odideta vam kmalu pomlad in poletje,

osuje prehitro mladosti se cvetje.

Pridnosti in varčnosti učite se od nas,

da mil počitek čakal bo vas.

Smrtna kosa pa še ni mirovala. Po krajši boleznii je nenadoma pokosila tovariša Vrčka, dopisnika SČ ter uglednega čebelarja Čebelarice družine Leskovec, ter tovariša Jožeta Dularja, ki je tudi bil predsednik Čebelarkega društva Krško, nazadnje tudi član ČD Leskovec.

Smrt pa ni prizanesla tudi našemu dolgoletnemu čebelarju, ki je bil 20 let organizator čebelarskih vrst v Posavju, tovarišu

IVANU BIZJAKU,

ki je omahnil v smrt 13. 1. 1970 v starosti 77 let.

Rodil se je v čvrsti kmečki družini na Bučah. Dom je nudil mnogo dela, a le malo kruha za 16 otrok. 12 od teh še danes živi, žal niso čebelarji.

Pokojni se je izučil čevljarice obrti v domačem kraju, nato pa čevljaril do odsluženja vojašnice v Avstriji, v Begunjah ter v kaznilnici.

JOŽE SODJA

Nato je moral iti v vojsko in na fronto. Udeležil se je vseh bitk na soški fronti tja do Piave, ob koncu vojne pa se je vrnil sestradan in izmučen peš domov. Zopet je prijel za šilo in kopito, nastopil službo kot čevljarški pomočnik v Ljubljani in nato v Krškem.

Čebelariti je pričel leta 1936. Postal je napreden in dober čebelar. Bil je med prvimi prevaževalci na Krško polje. Čebelaril je izključno v AŽ panjih.

Med izseljeništvom je opravljal njegove čebele in mu jih tudi ohranil nemški komandir žandarmerije, sicer pa dober Slovenec, Filip Meršol.

Po vojni se je z ženo srečno vrnil v domovino, kjer je dobro oskrbovane čebele prevzel od tovariša Meršola. Dokupil je še panje iz ljudske imovine, ki je zasegla čebele Kočvarjev.

V bivšem okraju Krško, ki je zajemal vse območje Posavja, je pokojni ustanovljal čebelarke družine, sam pa je bil izvoljen za predsednika Čebelarskega društva Krško. Obenem je postal predsednik okrajne obrtne nabavno-prodajne zadruga in predsednik obrtne zbornice v Krškem.

Mlade čebelarje je rad poučeval, predaval je na čebelarskih sestankih in bil vnet pobornik za enotne čebelarske vrste. Tudi po drobitvi čebelarskih sil in ustanovitvi novega društva Krško polje je v glavnem ohranil v Posavju enotno čebelarsko organizacijo.

Za svoje zasluge na čebelarskem področju in za delo pri čebelarski organizaciji ga je Zveza čebelarskih društev za Slovenijo odlikovala z redom Antona Janše II. stopnje.

Slava spominu umrlih posavskih čebelarjev!

Predsednik Čebelarske družine
Krško
Oton Mikulič

Dne 24. 6. 1970, nas je v 83. letu starosti po dolgoletni boleznini za vedno zapustil naš dolgoletni priljubljeni član Jože Sodja, čebelar in posestnik na Blejski Dobravi.

Rodil se je 16. 3. 1888 na Blejski Dobravi, sin kmeta in čebelarja. Čebelariti je začel v 14. letu

starosti, že kot otrok je vzljudil čebele. Njegov stari oče mu je podaril dva kranjčiča. To je bil začetek njegovega preko 67-letnega čebelarjenja. Med tem je bil dolgoletni tajnik družine na Blejski Dobravi in odbornik čebelarskega društva v Radovljici. Te funkcije je vestno opravljal, dokler mu je zdravje dopuščalo. Čez vse je ljubil čebele; dokler so mu moči dopuščale je skrbel zanje; še nekaj dni pred smrtjo je bil pri čebelah. Pred leti se je ukvarjal tudi z vzrejo matic. Rad je pomagal tudi drugim čebelariti. Za vse njegovo vestno in požrtvovalno delo je bil tudi odlikovan z redom Antona Janše III. stopnje.

Po njegovi smrti je prevzel čebele njegov sin France, ki je sedaj tajnik družine na Blejski Dobravi.

Na grobu se je od njega v imenu čebelarskega društva poslovil predsednik društva tov. Pohar.

Velika udeležba ljudi pri njegovem pogrebu je dokaz, kako je bil cenjen in spoštovan.

Naj v miru počiva v domači zemlji, svojem pa naše iskreno sožalje.

Čebelarsko društvo Radovljica

PRODAM

10—15 AŽ-panjev na 10 sat z močnimi družinami. Naslov v upravi Zveze.

16 naseljenih in 4 prazne AŽ-panje ter čebeljak z orodjem. Vse v dobrem stanju. M. JAVORNIK, KONOVO — VELENJE.

20 naseljenih AŽ-panjev. Vsi panji izdelani iz lipovega lesa. JOŽE ŽAJBER, ZDOLE 36, POŠTA KRŠKO.

ZAMENJAM

novo cementno strešno opeko za naseljene panje ali za smrekove deske. Naslov dobite v upravi Zveze.

SLOVENIJA VINO

LJUBLJANA · FRANKOPANSKA 11 · JUGOSLAVIJA
TELEFON 323 442 · TELEX 31374 YU SLOVIN

